

**ИЗВЈЕШТАЈ
О СПРОВОЂЕЊУ
ОКВИРНОГ СПОРАЗУМА О СЛИВУ РИЈЕКЕ САВЕ
ЗА ПЕРИОД 1. АПРИЛ 2018. – 30. ЈУН 2019.**

**8. састанак држава страна Оквирног споразума
Сарајево, 24. октобар 2019.**

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	5
1. Увод	6
2. Интегрално управљање водама.....	9
2.1. Управљање ријечним сливом.....	9
2.2. Управљање поплавама	10
2.3. Спречавање и контрола акцидената	14
3. Пловидба	16
3.1. Обнова и развој водног пута на ријеци Сави.....	16
3.2. Безбједност пловидбе и повезани технички стандарди.....	18
4. Управљање подацима и информацијама.....	21
4.1. Гео-информациона питања.....	21
4.2. Хидролошка и метеоролошка питања.....	22
5. Међусекторска и развојна питања	24
5.1. Прилагођавање на климатске промјене	24
5.2. Nexus процјене у сливу ријеке Саве	24
5.3. Одрживи ријечни туризам	24
5.4. Заједнички акциони план за слив ријеке Саве – наставак активности	25
6. Правна и финансијска питања	26
6.1. Правна питања	26
6.2. Финансијска питања.....	28
7. Сарадња и укључивање заинтересованих страна.....	29
8. Преглед достигнућа и препоруке за даљи рад.....	32
ДОДАЦИ	35
ДОДАТАК I. Попис тијела држава страна надлежних за имплементацију Оквирног споразума	36
ДОДАТАК II. Попис чланова и замјеника чланова Савске комисије.....	38
ДОДАТАК III. Међународни споразуми релевантни за слив ријеке Саве	39
ДОДАТАК IV. Попис пројеката у вези са Оквирним споразумом	42
ДОДАТАК V. Одабрани догађаји које је организовала или коорганизовала Савска комисија за вријеме извјештајног периода	46
ДОДАТАК VI. Попис скраћеница	48

ПРЕДГОВОР

На самом почетку, желим да нагласим да је овај састанак држава страна Оквирног споразума организован прије "уобичајеног" периода од двије године између два састанка. По мом мишљењу, то је добар знак, који указује на чињеницу да је на овом састанку требало да се представе или усвоје неки конкретни резултати сарадње земаља слива ријеке Саве, а тај састанак је највиши механизам доношења одлука у складу са Оквирном споразуму.

У том смислу, желим да нагласим два врло конкретна резултата: (i) припрему првог заједничког Плана управљања ризицима од поплава у сливу ријеке Саве, који је овдје представљен као службени приједлог Савске комисије као и (ii) довршетак врло сложеног заједничког напора – успостављања оперативне верзије Система за прогнозу и упозорење на поплаве у сливу ријеке Саве.

Значајни напори уложени су и у свим другим областима сарадње, како би се остварио даљи напредак у спровођењу Оквирног споразума. У *управљању водама* остварен је значајан напредак када је ријеч о припреми другог Плана управљања сливом ријеке Саве. У области *пловидбе* напори су били усредсређени на уклањање уских грла на критичним секторима пловног пута ријеке Саве као и на наставак рада на стандардима у вези са пловидбом, у складу с најновијим напретком у Унији у тој области. Кад је ријеч о размјени података и информација, значајно су побољшани и географски и хидролошки информациони системи. Међу конкретним производима, који су уједно примјер добре сарадње земаља кроз Савску комисију, желим споменути хидролошки модел за цјелокупан слив ријеке Саве, који се тренутно надограђује, те хидраулички модел ријеке Саве и главних притока који је испоручен земаљама на коришћење 2019. године.

Пажњу све више посвећујемо питањима одрживог развоја. Након припреме *Заједничког акционог плана за слив ријеке Саве* 2017. године као програмског документа којим се усмјерава пут даљег

развоја региона, Савска комисија је активно учествовала и у наставку активности – припреми *Програма за интегрисани развој коридора ријеке Саве и Дрине*, под вођством Свјетске банке, пружајући нужне информације и кроз састанке и дијалог са представницима банке. Комисија је такође уложила значајно вријеме у припрему пројектних приједлога усмјерених на подршку планираним активностима, у складу с Оквирним споразумом и његовим важећим протоколима.

Дужна пажња посвећена је укључивању заинтересованих страна, поново са нагласком на укључивање младих генерација у расправе о релевантним питањима на нивоу слива.

Постоји све већи интерес за резултате сарадње међу земаљама у склопу Савске комисије. Током протеклог периода представили смо свој рад и искуства на разним међународним догађањима, а уједно смо били и домаћини представницима институција с готово свих континената.

Желим да нагласим како ми је изузетна част да предсједавам међународном организацијом каква је Савска комисија.

На крају овог кратког обраћања, у својству предсједавајућег Савске комисије желим да захвалим свим онима који су пружили допринос оствареним резултатима: надлежним институцијама држава страна, представницима земаља у стручним групама Комисије, Секретаријату, мојим колегама члановима Комисије, као и свим другим појединцима и установама који су дали допринос нашем раду те пружили подршку нашим програмима и пројектима.

Радујем се наставку тог заједничког рада и у будућности.

Игор Пејић
предсједавајући Међународне комисије за
слив ријеке Саве

1. Увод

Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Оквирни споразум) потписан је 3. децембра 2002. године у Крањској Гори, а ступио је на снагу 29. децембра 2004. године. Ријеч је о јединственом међународном споразуму којим се интегришу сви аспекти управљања водним ресурсима.

Кључни циљ Оквирног споразума је прекогранична сарадња како би се остварили сљедећи циљеви:

- успостављање међународног режима пловидбе на ријеци Сави и њеним пловним притокама,
- успостављање одрживог управљања водама у сливу ријеке Саве, и
- предузимање мјера за спречавање или ограничење опасности и за смањење и уклањање штетних посљедица, укључујући посљедице поплава, леда и суша и случајева испуштања по воду опасних материја.

Основна начела прописана Оквирним споразумом укључују сљедеће:

- сарадњу на основу суверене једнакости, територијалног интегритета, узајамних користи и добре вјере како би се остварили циљеви *Оквирног споразума*, као и на бази редовне размјене информација у сливу, сарадње с међународним организацијама и усклађености с *Оквирном директивом Европске уније о водама*, као и
- разумно и праведно коришћење водних ресурса, кроз примјену мјера усмјерених на обезбјеђење интегритета водног режима у сливу и смањење прекограничних утицаја узрокованих привредним и другим активностима држава страна, уз поштивање "начела ненаношења штете".

Оквирни споразум о сливу ријеке Саве спроводе државе стране кроз своје одређене националне институције. Спровођење координише Међународна комисија за слив ријеке Саве (Савска комисија, ISRBC). Савска комисија састоји се од по два представника сваке државе стране, једног члана и једног замјеника члана. Савска комисија задужена је за низ задатака и одговорности како је то дефинисано *Анексом I уз Оквирни споразум о сливу ријеке Саве – Статутом Међународне комисије за слив ријеке Саве* и посједује способност доношења одлука о сопственом раду, буџету и поступцима, као и у области пловидбе као и усвајању препорука о свим другим питањима. Стални Секретаријат, са сједиштем у Загребу, дјелује као извршно тијело Савске комисије. Вриједну подршку Савској комисији пружа шест сталних стручних група, три *ad hoc* стручне групе и једна пројектна стручна група које су тренутно активне.

Савска комисија је одржала 51 редовну и посебну сједницу од свог оснивања 27. јуна 2005. године. Поред тога, организовано је и шест стратешких састанака Савске комисије како би се расправила поједина стратешка питања. Током извјештајног периода (1. април 2018. – 30. јун 2019. године) организоване су три редовне сједнице Савске комисије.

Редовни Састанак страна (MoP) одржава се најмање једном сваке двије године, при чему је главни циљ да се осигура стално праћење спровођења Оквирног споразума. На састанцима Страна прати се рад Савске комисије, доносе се одлуке на бази приједлога

и препорука Савске комисије те се пружа усмјерење за даље активности које могу бити потребне у сврху остварења циљева Оквирног споразума.

Досад је одржано седам састанака држава страна: у Загребу 1. јуна 2007. године; у Београду 1. јуна 2009. године; у Брду 31. маја и 1. јуна 2011. године; у Сарајеву 31. маја 2013. године; у Загребу 2. децембра 2014. године; у Београду 1. јуна 2016. године и на Бледу 7. јуна 2018. године. Поред тога одржана су и два министарска састанка (у Београду 16. јуна 2014. и у Брчком 6. јула 2015. године) како би се расправило актуелно стање спровођења Оквирног споразума, с посебним нагласком на питања заштите од поплава.

Слика 1. Седми састанак држава страна – Блед, 7. јуна 2018.

У складу с чланом 14. Оквирног споразума о сливу ријеке Саве, Савска комисија је дужна да подноси извјештаје о спровођењу Оквирног споразума састанцима Страна. Овај Извјештај обухвата кључна досад остварена постигнућа у спровођењу Оквирног споразума, усредсређујући се на период од 1. априла 2018. до 30. јуна 2019. године.

Снага конвенција и њихових протокола примарно лежи у њиховом успјешном спровођењу на националном нивоу. У складу са Методологијом трајног праћења спровођења Оквирног споразума, све државе стране поднијеле су путем тијела наведених у члану 6. Оквирног споразума националне извјештаје о спровођењу Оквирног споразума, укључујући законодавне, регулаторне или друге мјере које су предузеле с циљем спровођења одредби Оквирног споразума у пракси. Седми национални извјештаји тако пружају добру прилику за оцјењивање напретка у остваривању циљева одређених Оквирним споразумом, користећи анализу постојећег стања и трендова у областима управљања водама и пловидбе, као и активности предузетих у сврху спровођења Оквирног споразума на националном нивоу, а уједно пружају добру прилику и за разматрање потребних додатних напора. Главни закључци националних извјештаја уграђени су у овај сажети извјештај. У складу с Методологијом, доступне су и интегралне верзије свих националних извјештаја на интернет страници Савске комисије (www.savacommission.org).

Детаљан преглед активности и резултата остварених током извјештајног периода представљен је у поглављима 2-8 овог извјештаја. Додаци извјештају, пружени у сврху употпуњавања информација, садрже пописе номинованих националних институција

држава страна (Додатак I); чланова и замјеника чланова Савске комисије (Додатак II); међународних споразума релевантних за слив ријеке Саве (Додатак III); пројеката повезаних с *Оквирним споразумом* покренутих, спроведених или у фази спровођења током извјештајног периода, као и планираних пројеката (Додатак IV); одабраних догађања које је Савска комисија организовала или коорганизовала (Додатак V). Попис скраћеница придодан је као Додатак VI *Извјештају*.

2. Интегрално управљање водама

Током извјештајног периода уложени су значајни напори у наставак свих активности у вези с интегралним управљањем водама, укључујући активности у вези са другим циклусом планирања управљања ријечним сливом, управљањем ризицима од поплава, питањима наноса, спречавањем акцидената, као и активности у вези с развојем повезаних интегрисаних система, укључујући даља побољшања хидролошких и хидрауличких модела.

Међутим, вриједи посебно нагласити довршетак првог заједничког Плана управљања ризицима од поплава (Sava FRMP) као и успостављање и почетак оперативног коришћења Система за прогнозу и упозорења на поплаве у сливу ријеке Саве (Sava FFWS) као најмјерљивије резултате у заједничким напорима земаља партнера.

Узимајући у обзир чињеницу да се главнина активности спроводи кроз пројекте, улажу се значајни напори у припрему разних пројеката усмјерених на подршку остваривању циљева у приоритетним областима сарадње о којима су се државе стране споразумјеле.

2.1. Управљање ријечним сливом

Израда Плана управљања сливом ријеке Саве (Sava RBM плана) захтијева се у складу са чланом 12. Оквирног споразума и представља најзначајнији задатак у реализацији једног од коначних циљева Оквирног споразума – успостављању одрживог управљања водама у сливу ријеке Саве. Активности другог циклуса планирања управљања ријечним сливом започеле су 2015. године након што је први План одобрен на Петом састанку држава страна (одржаном у Загребу, 2. децембра 2014. године), а у међувремену су настављене. На темељу друге Анализе слива ријеке Саве (2. SRBA) и привременог прегледа значајних питања управљања водама у сливу ријеке Саве (SWMI), докумената које је Савска комисија усвојила 2017. године, припремљен је оквир 2. Sava RBM плана. Оквир плана, по природи радни документ који се развија, припремљен је уз посебну пажњу посвећену слабостима и недостацима идентификованим током припреме првог плана.

Стране Оквирног споразума потврдиле су на 7. састанку држава страна своју одређеност обезбјеђењу прикладних људских и финансијских ресурса за припрему 2. Sava RBM плана. Даљи кораци у припреми 2. Sava RBM плана спроводе се на стручном нивоу, кроз рад повезаних стручних група Савске комисије. Но, за израду интегралног Sava RBM плана сматра се неопходном спољна финансијска помоћ. Фонд за регионалну сарадњу Европског привредног простора (ЕРР; ЕЕА) и Норвешке уочен је као прилика за добијање те врсте подршке. У том смислу, у јуну 2018. године, припремљен је и том фонду достављен нацрт пројекта под називом *"Развој техничке основе за међународно планирање управљања ријечним сливом у сливу ријеке Саве: иновативно превладавање недостатака у прекограничном управљању водама"*. Главни циљ пројекта је припрема 2. плана управљања сливом реке Саву, чиме би требало превладати главне недостатке првог плана користећи иновативне и најсавременије методологије у прекограничном управљању водама, а уједно се намјерава искористити дијелење знања и размјена најбољих пракси у управљању ријечним сливовима у Европи, а нарочито у сливу ријеке Дунав. Пројектни приједлог прошао је прву селекциону фазу као један од 40 приједлога међу више од 700 достављених приједлога. Свеобухватни пројектни приједлог припремљен је за подношење у јулу 2019. године, за другу и завршну фазу процјене.

Протокол о управљању наносом који је ступио на снагу у октобру 2017. године омогућује размјену информација међу државама странама путем Савске комисије о планираном вађењу наноса на годишњој основи. У ту сврху Савска комисија припремила је и у марту 2019. године странама прослиједила образац за достављање тражених информација. Релевантне информације о локацији и врсти вађења наноса, процјени квалитете и количине наноса као и информације о збрињавању и третирању наноса очекују се од надлежних националних тијела до прољећа/љета 2019. године. Стране ће до краја марта 2020. године поднијети извјештај о реализацији активности током 2019. године.

Узимајући у обзир чињеницу да је пољопривреда блиско повезана са управљањем водним ресурсима, у фебруару 2019. године, у сарадњи са ICPDR-ом, организована је *Регионална радионица о изазовима и потребама водног и пољопривредног сектора у региону Саве*. Главни циљ радионице био је да се стекне детаљнији увид из савског региона на тему изазова, потреба, интереса, очекивања и ограничења тих сектора као и уједно да се дође до разумијевања који алати и мјере јавних политика стоје на располагању или планирају да се уведу, или пак и даље недостају у земљама слива ријеке Саве, а могли би да помогну у остварењу одрживе пољопривреде у региону. Препоруке с радионице ће допринијети даљој разради документа са смјерницама као стратешког оквира који пружа досљедне приступе у оквиру којих земље дунавског слива могу интегрисати своје појединачне националне методе, у чему ће их се потицати.

2.2. Управљање поплавама

Довршетак Плана управљања ризицима од поплава у сливу ријеке Саве (Sava FRM плана) као и почетак оперативног коришћења Sava FFWS-а представљају главна постигнућа током извјештајног периода, како је раније споменуто.

Заједнички Sava FRM план припремљен је у складу са Протоколом о заштити од поплава уз Оквирни споразум, као и у складу с Директивом Европске уније о поплавама (2007/60/ЕЗ). Планом се успостављају заједнички циљеви управљања ризицима од поплава на нивоу цијелог слива и обезбјеђује се досљедан и координисан приступ у управљању ризицима од поплава у сливу. Треба нагласити да је, поред самих држава страна, и Црна Гора такође била активно укључена у израду плана, обезбјеђујући тиме интегритет планирања за цјелокупни слив.

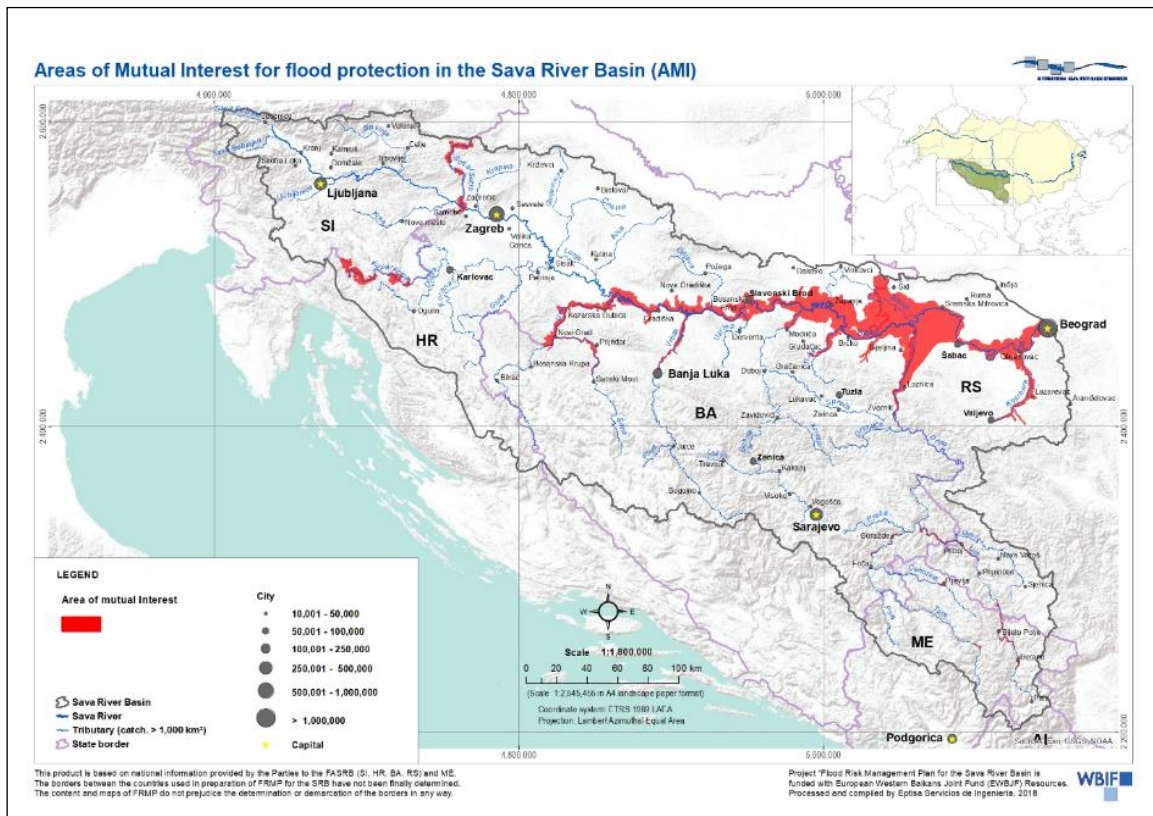
Заједничко разумијевање циљева управљања ризицима од поплава на темељу међусобног интереса у сливу ријеке Саве, као и идентификовање међусобних користи за земље слива ријеке Саве, представљали су основу за припрему скупа мјера које због свог обима или утицаја не могу значајно да повећају ризик од поплава на подручју друге земље уколико те мјере нису координисане и уколико се у вези са њима не обезбједи сагласност међу заинтересованим земљама.

Чланом 6. Протокола о заштити од поплава уз Оквирни споразум успоставља се обавеза идентификовања подручја од заједничког интереса (АМІ) за заштиту од поплава на нивоу слива ријеке Саве, као основних јединица за анализу ризика од поплава у Sava FRM плану. У складу с тим, идентификовано је 21 такво подручје, с укупном површином од 5.659 км², што представља 5,8% подручја слива ријеке Саве, а ријеч је о простору гдје живи 1,4 милиона људи.

У подручјима од заједничког интереса идентификовано је 38 структурних мјера, укупне вриједности веће од 250 милиона еура. Те мјере дефинисане су на основу националних

планова управљања ризицима од поплава у Хрватској и Словенији те на основу планских и стратешких докумената у Босни и Херцеговини, Србији и Црној Гори. Националне мјере представљене у Sava FRM плану доприносе смањењу могућности дуплирања радова, у сврху смањења ризика и ублажавања посљедица поплава на нивоу слива ријеке Саве.

Идентификоване су и 42 неструктурне мјере. Углавном се односе на цјелокупна подручја од заједничког интереса или на слив ријеке Саве у цјелини. Током идентификовања неструктурних мјера посебна пажња је посвећена прикупљању података, припреми студија и другим активностима усмјереним на побољшање основа за идући циклус планирања.

Слика 2. Подручја од заједничког интереса за заштиту од поплава у сливу ријеке Саве – нацрт Sava FRMP-a

План уједно обрађује однос предложених мјера и Sava RBM плана, а представљена је и прелиминарна процјена структурних мјера по разним параметрима. У плану се сажето обрађују и климатске промјене као и њихов могући утицај на ризике од поплава.

Анализирани су и координациони механизми и сарадња на нивоу слива ријеке Саве у случају ванредних ситуација одбране од поплава, с препорукама за побољшања.

Савска комисија је доставила Sava FRM план као свој службени приједлог¹ државама странама и Црној Гори на енглеском језику и свим службеним језицима. Одобрење Sava FRM плана очекује се на 8. састанку држава страна.

¹ Доступан на интернет страници Савске комисије:

http://www.savacommission.org/dms/docs/dokumenti/sfrmp_micro_web/sfrmp_officialproposal/savafrmp_bih_sr.pdf

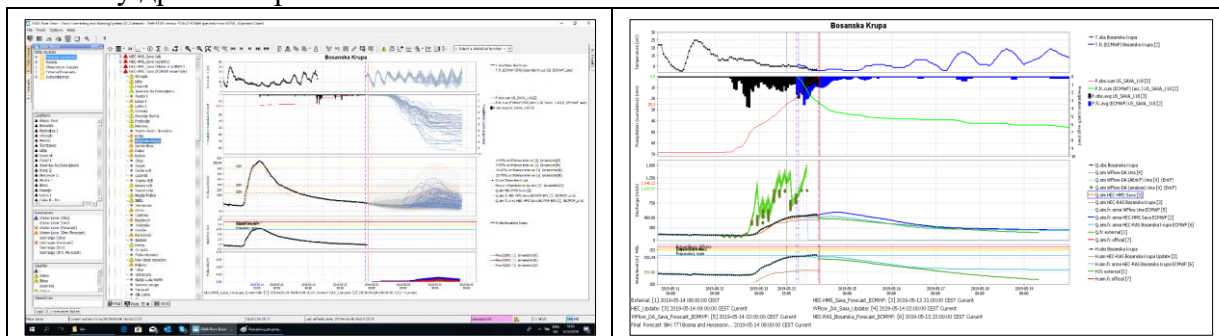
Још један значајан новији резултат сарадње земаља у сливу је успостављање Sava FFWS-а. Ријеч је о активности која је формално покренута у јуну 2016. године, а успјешно је довршена предајом потпуно оперативне верзије система 25. октобра 2018. године. Sava FFWS се заснива на Delft-FEWS платформи која се примјењује у низу сливова у свијету. Платформа је флексибилна и омогућује интеграцију свих метеоролошких, хидролошких и хидрауличких модела који се користе у сливу. Сам систем је сложен, будући да је пројектован у облику једног централног системског сервера и три помоћна, распоређених у четири земље, при чему је дио система (архивски и веб сервер) смјештен у сједишту Савске комисије. Међутим, таква системска архитектура омогућује активну сарадњу свих националних институција, а истовремено се на тај начин обезбеђује осјећај власништва. Табела у наставку укључује попис корисничких установа и улоге појединих установа у систему, о чему је постигнут договор за прву фазу оперативног коришћења.

Табела 1. Попис корисничких институција Sava FFWS-а

Држава	Институција	Напомене
Словенија	АРСО, Љубљана	Централни сервер
Хрватска	ДХМЗ, Загреб	3. помоћни сервер
	Хрватске воде, Загреб	
Босна и Херцеговина	ФХМЗ, Сарајево	
	РХМЗ РС, Бања Лука	
	АВП Сава, Сарајево	2. помоћни сервер
	ЈУ Воде Српске, Бијељина	
Србија	РХМЗ, Београд	1. помоћни сервер и тестни систем
Црна Гора	ЗХМС, Подгорица	
	ISRBC	Архивски и веб сервер

Sava FFWS ће засигурно пружити снажан допринос јачању организација одговорних за хидрометеоролошка питања и одбрану од поплава у земљама слива. Тај систем уједно представља и додану вриједност за постојеће националне системе, а очекује се да ће заједничка прогностичка платформа обезбиједити бољи ниво припремљености и оптималне мјере ублажавања, чиме ће се значајно допринијети смањењу последица поплава.

Имајући у виду да се чланом 9. Протокола о заштити од поплава од држава страна захтијева да обезбиједе редовно одржавање система након његовог успостављања, припремљен је Меморандум о разумијевању о сарадњи у вези са редовним функционисањем и одржавањем Система за прогнозу упозорење на поплаве у сливу ријеке Саве, којим се прецизно дефинишу права и обавезе свих корисника у оперативној фази коришћења система. Потписивање Меморандума очекује се на 8. састанку држава страна.

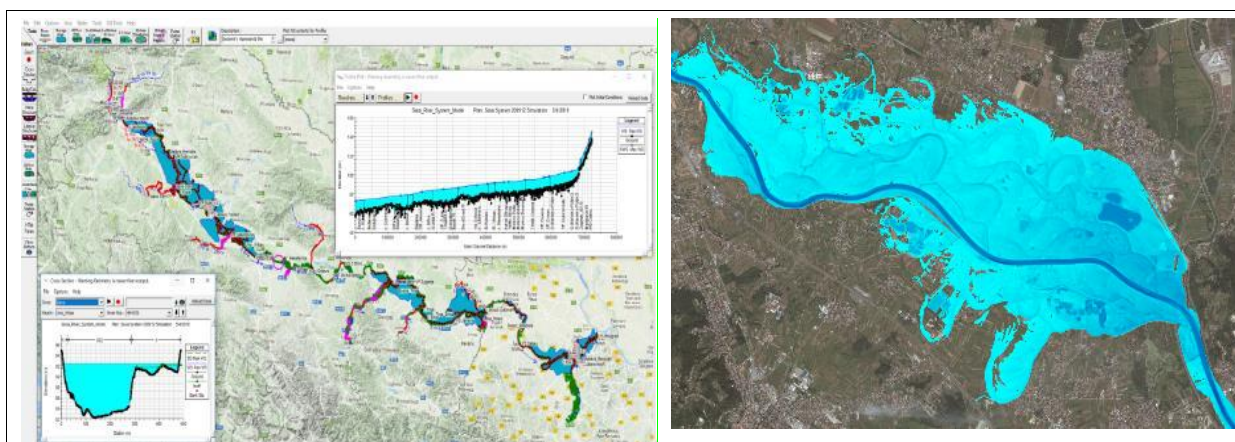

Слика 3. Sava FFWS у оперативном коришћењу

Дугорочни колективни напор – развој Sava FRM плана и Sava FFWS-а – добио је подршку у виду техничке помоћи пружене кроз Оквир за инвестиције на Западном Балкану (WBIF), у склопу пројекта *Унапређење заједничких активности у области управљања поплавама у сливу ријеке Саве*. Пројектом је управљала Свјетска банка (WB), а успјешно је довршен крајем 2018. године.

Дугорочна подршка Владе САД-а је настављена и закључена током извјештајног периода уз значајне резултате остварене у хидролошко-хидрауличком моделирању. Након испоруке институцијама земаља слива ријеке Саве завршног хидролошког модела за цјелокупни слив ријеке Саве и одвојених модела за главне притоке у јануару 2017. године, хидраулички модел за ријеку Саву и њене главне притоке, који користи елементе/структуре новог модела и геометрију засновану на LiDAR-у, успјешно је довршен и испоручен земљама слива у мају 2019. године. Напредна радионица за обуку на тему хидрауличког моделирања за учеснике из националних институција одржана је у мају 2018. године.

Слика 4. Хидраулички модел Sava HEC-RAS

Свечаност поводом довршетка друге фазе подршке Владе САД-а Савској комисији и државама странама организована је заједно са Амбасадом САД-а у Загребу, са амбасадором САД-а у Хрватској као домаћином. Свечаности су присуствовали високи функционери из земаља слива ријеке Саве, представници партнерских институција из САД-а, као и амбасадори САД-а у Босни и Херцеговини, Србији и Словенији односно њихови изасланици.

Слика 5. Свечаност поводом закључења 2. фазе подршке САД-а

Оба модела инкорпорирана су у Sava FFWS. Током извјештајног периода почело је и додатно ажурирање хидролошког модела. То је нарочито важно будући да активност у потпуности спроводе национални стручњаци, уз координацију Секретаријата Савске комисије. Довршетак ове активности очекује се до краја 2019. године, а даља надоградња хидрауличног модела такође се планира на сличан начин.

2.3. Спречавање и контрола акцидентата

Међу три основна циља Оквирног споразума, циљ спречавања и контроле акцидентата обухвата сузбијање и ограничење опасности као и смањење или уклањање штетних посљедица акцидентата (члан 2.ц и члан 13.).

Стране Оквирног споразума користе Систем раног упозоравања на опасност од акцидентата (AEWS), који је развила и који одржава Међународна комисија за заштиту ријеке Дунав (ICPDR). Циљеви AEWS-а укључују пријем, обраду и пренос информација о загађењу као и брзо рјешавање ванредних ситуација и комуницирање информација о њима. AEWS се редовно тестира два пута годишње. Тестирања потврђују да су сви Главни међународни центри за узбуњивање (PIAC) у државама странама способни да обављају кључне задатке, премда PIAC центри у Босни и Херцеговини и Србији још увијек нису дио националног система који је оперативан 24 часа дневно седам дана у недјељи.

Током извјештајног периода догодио се акцидент узрокован истицањем токсиче материје у ријеку Спречу близу мјеста Лукавац (БиХ) 28. априла 2018. године. Остварена је добра сарадња релевантних PIAC центара из Босне и Херцеговине и Хрватске. Није забиљежен прекогранични утицај.

У сврху спровођења два важећа протокола – Протокола о спречавању загађења узрокованог пловидбом и Протокола о заштити од поплава – као и нацрта Протокола о ванредним ситуацијама, оцјењује се да је неопходно да се побољшају оперативне реакције у ванредним ситуацијама, укључујући бољу интеракцију и сарадњу између надлежних тијела за управљање ријечним сливом и сектора цивилне заштите. У ту

сврху припремљен је пројектни приједлог *Управљање ванредним ситуацијама код загађења вода у сливу ријеке Саве – WACOM* који је пријављен на 3. позив Дунавског транснационалног програма (DTP) у марту 2019. године. Други међусекторски пројектни приједлог припремљен за исти позив DTP-а био је INAS, а главни циљ је да се развије међусекторски приступ подручјима хидроенергетике и пловидбе с утицајем на заштиту од поплава и управљање наносом у сливу ријеке Саве. Одлука о финансијској подршци очекује се до краја 2019. године. Детаљи у вези са тим и другим релевантним пројектима доступни су у Додатку IV овог Извјештаја.

3. Пловидба

Напори у области пловидбе усредсредили су се током извјештајног периода на наставак активности усмјерених на обнову и развој пловидбе и саобраћаја на водном путу ријеке Саве. Истовремено је настављен рад на стандардима у вези са безбједношћу пловидбе и другим техничким стандардима, у складу са најновијим законским рјешењима Европске уније, при чему је посебна пажња посвећена дјеловању CESNI-ја у области професионалних квалификација за навигационо особље.

3.1. Обнова и развој водног пута на ријеци Сави

Имајући у виду нови договорени приступ обнови и развоју пловидбе на водном путу ријеке Саве, у склопу којег се подразумева да ће се започети с обновом најкритичнијих сектора пловног пута, државе стране и Савска комисија предузели су низ активности током извјештајног периода.

У Србији су радови багеровања у сектору Камичак (ркм 82 – ркм 88) довршени 2018. године, а идентични радови су у сектору Шабац (ркм 90 – ркм 104) довршени 2019. године. На бази контролног прегледа стања, извршеног годину дана након довршетка радова у сектору Камичак, закључено је како су радови имали позитиван учинак али како није дошло до промјена димензија пловног пута у пресецима током једногодишњег периода. Дуж цијелог сектора, најмања дубина на пуној ширини пловног пута од 75 м износи 2,5 м у ниском пловидбеном водостају. Најмања дубина на пуној ширини пловног пута у сектору Шабац износи 3 метра у ниском пловидбеном водостају.

Србија је уједно осигурала финансијска средства за припрему пројектне документације за обнову пловног пута у сектору ушћа Дрине, а почетак активности планиран је за 2019. годину.

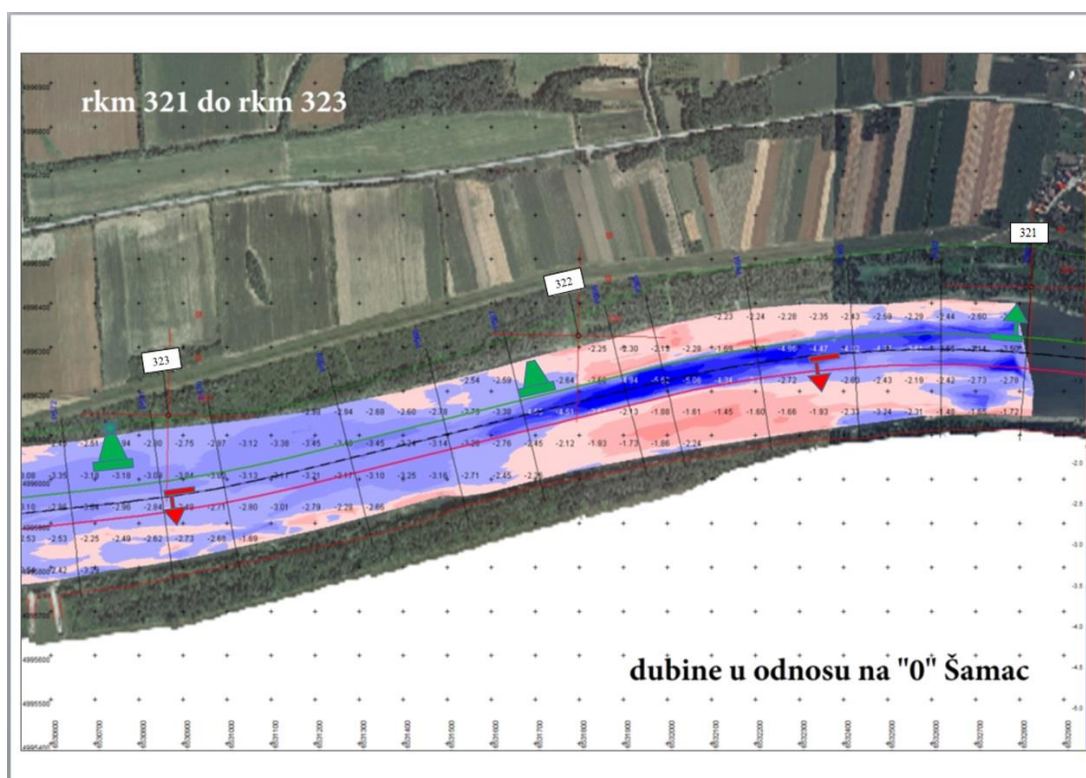
Пројект под називом *Израда студије утицаја на животну средину и пројекта за активност: побољшање услова пловности на ријеци Сави од ркм 300 до ркм 329* (пројекат Јаруге-Нови Град) службено је започео у децембру 2018. године. Наручилац је Министарство мора, промета и инфраструктуре Републике Хрватске. Успостављена је блиска сарадња са Министарством комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, будући да је ријеч о заједничком сектору водног пута ријеке Саве.

У међувремену, Савска комисија је усвојила одлуку 2/19, на темељу које *Одбор за праћење и координацију спровођења пројекта Обнова и развој саобраћаја и пловидбе на водном путу ријеке Саве* (Одбор) може да врши функцију форума заинтересованих страна за поједине аспекте пројекта уколико је то прикладно, са циљем подстицања спровођења начела *Заједничке изјаве о водећим принципима за развој унутрашње пловидбе и заштите животне средине у сливу ријеке Дунав* (Заједничке изјаве) у вези с оптималним укључивањем кључних заинтересованих страна. Након тога, Савска комисија је успоставила форум заинтересованих страна за пројекат Јаруге-Нови Град. Чланови форума су чланови Одбора као и представници невладиних организација, организација цивилног друштва и професионалних организација као и представници регионалне и локалне управе са подручја спровођења пројекта из Хрватске и Босне и Херцеговине, при чему су чланови одређени на основу јавно објављеног позива за исказивање интереса за чланством у форуму. Први састанак форума одржан је у мају 2019. године, кад су представљене и расправљене варијанте рјешења за пловни пут. Према општем мишљењу, ријеч је о побољшању праксе спровођења пројекта у

подручју унутрашње пловидбе па би слична пракса требала да се спроводи у свим будућим пројектима.

У БиХ су поред пуне сарадње у спровођењу пројекта "Јаруге – Нови Град" одржани прелиминарни разговори с представницима међународних финансијских институција (IFI) и Европске уније у вези са финансирањем деминирања десне обале ријеке Саве као највећим приоритетом и предусловом за обнову водног пута. Информације о том пројекту и другим приоритетним пројектима у вези са пловидбом су презентирале представницима међународних финансијских институција и очекују се њихове повратне информације.

Савска комисија организовала је састанак са надлежним тијелима из БиХ и Хрватске с циљем даљег побољшања система обиљежавања пловног пута и усклађивања методологије за инспекцију пловног пута (мјерење дубине, позиционирање пловних ознака, итд.) у сектору БиХ. Након састанка организован је заједнички обилазак система обиљежавања у сектору који обиљежава БиХ приликом чега је договорено даље унапређење тог система.

Слика 6. Приједлог нових позиција пловних ознака у сектору Јаруге-Нови Град

Како би се подстакло даље спровођење *Заједничке изјаве*, Савска комисија је учествовала у раду Управног одбора за Мјешовити тим спољних стручњака за заштиту животне средине и саобраћај у вези са интегрисаним планирањем пројеката из области саобраћаја унутрашњим водним путевима (МЕТЕЕТ) као и у организацији друге мисије за обуку која је у јуну 2018. године одржана у Србији.

Савска комисија такође је наставила учешће у раду Управног одбора за приоритетну област 1а Стратегије Европске уније за дунавски регион, са циљем подржавања развоја пловидбе и промоције саобраћајних потенцијала на ријеци Сави као дијелу Европске основне транспортне мреже.

3.2. Безбједност пловидбе и повезани технички стандарди

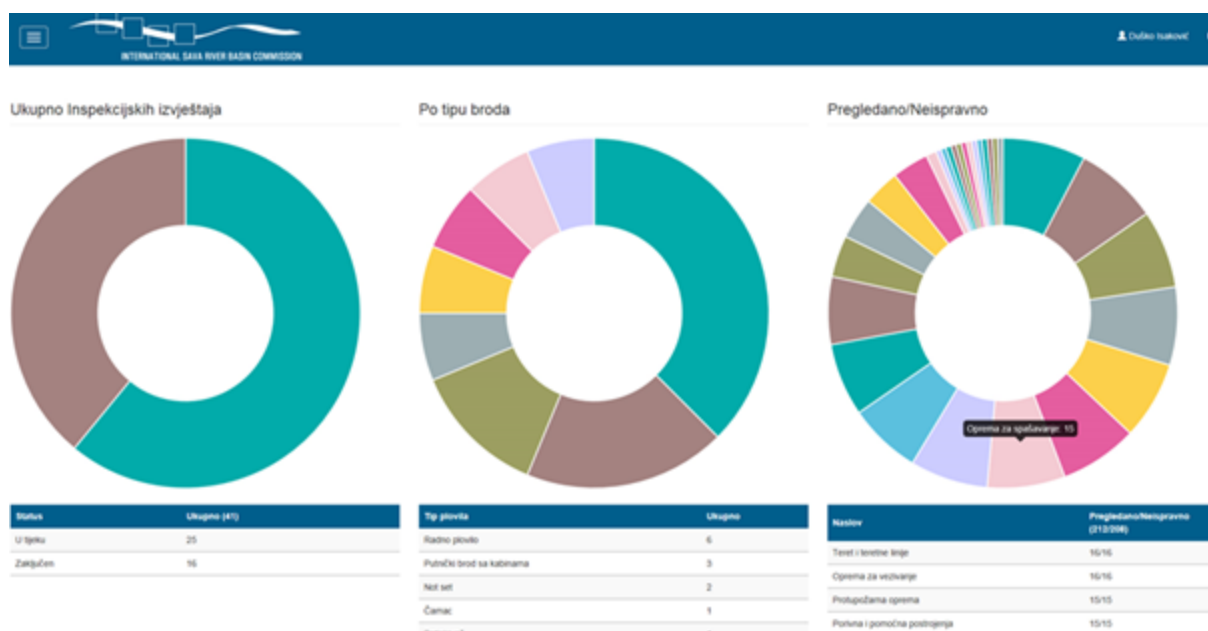
Унапређење безбједности пловидбе кроз уједначавање правила и израду приручника за пловидбу представља једну од важних континуираних активности Савске комисије.

Савска комисија је наставила сарадњу са UNECE-ом, као и са другим ријечним комисијама, у вези са даљим усклађивањем Правила пловидбе. Стручна група за усклађивање (CEVNI EG) одржала је први састанак 2019. године у просторијама Централне комисије за пловидбу Рајном (CCNR), што представља значајан искорак у пуном усклађивању правила пловидбе у Европи. Нарочито важна расправа одвијала се на тему имплементације аутоматских идентификационих система (AIS), спречавања загађења вода узрокованог пловидбом, навигационих свјетала и снабдијевања горивом бродова који користе LNG као погонско гориво. У оквиру UNECE-а покренута је и расправа о аутономним бродовима, а регулациони оквир за аутономне бродове уочен је као једно од значајних питања о којима треба расправљати у будућности.

Савска комисија је наставила учешће у раду Европског одбора за израду стандарда у области унутрашње пловидбе (CESNI) и његових стручних група. Циљеви CESNI-ја су усмјерени на пружање доприноса усвајању једнообразних стандарда на цијелој мрежи унутрашњих пловних путева у Европи с циљем повећања безбједности пловидбе и заштите животне средине у контексту транспорта унутрашњом пловидбом, промоције запошљавања у унутрашњој пловидби и јачања атрактивности тог сектора, уз олакшавање транспортних операција и промоцију међународне трговине. CESNI је у новембру 2018. године усвојио стандарде образовања за оперативни и управљачки ниво, стандарде здравствене способности, стандарде за практичне испите и стандарде за навигационе симулаторе, а настављен је и рад на припреми стандарда за моделе свједочанстава о оспособљености, уз значајан свеукупан допринос Савске комисије.

Савска комисија је истовремено наставила са радом на нацрту Одлуке о *Правилима о посади пловила*, са циљем модернизације и дефинисања захтјева у вези са квалификацијама посаде и минималним бројем чланова посаде у једном јединственом документу. У том смислу ће бити врло значајно учествовање Савске комисије у раду новоуспостављене стручне групе CESNI-ја за стандарде у вези са минималним бројем чланова посаде за пловила у унутрашњој пловидби.

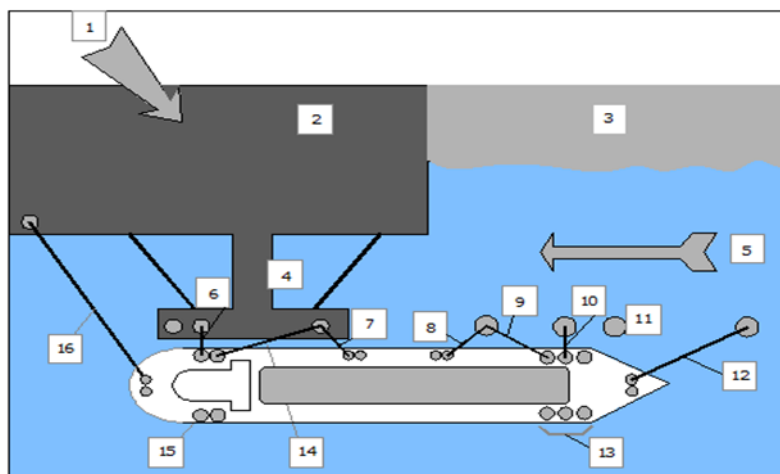
У оквиру наставка рада на спровођењу Одлуке 16/17 о увођењу *Система за подршку националним тијелима одговорним за надзор безбједности пловидбе*, Савска комисија је одржавала редовне контакте с корисницима система, у циљу побољшања његове функционалности и пружања подршке корисницима. Од службеног пуштања у фебруару 2018. године до јула 2019. године у систему је регистрован 101 инспекцијски надзор. Савска комисија почела је са радом на основној статистичкој анализи података у систему, а први резултати указују на закључак да је већина уочених неправилности повезана са посадом.

Слика 7. Веб апликација за подршку националним тијелима одговорним за надзор безбједности пловидбе – статистички преглед

Узимајући у обзир потребу уређења неких питања у вези са безбједношћу рекреативне пловидбе на заједничким секторима Купе између Хрватске и Словеније, а трагом закључака Савске комисије, Секретаријат Савске комисије је припремио у сарадњи са надлежним министарствима нацрт приједлога Одлуке о правилима о режиму пловидбе на заједничким секторима ријеке Купе између Републике Хрватске и Републике Словеније којом приликом је тај нацрт представио на састанку на коме су учествовали представници локалних тијела из подручја уз ријеку Купу, представници надлежних министарстава као и привредних комора из обје земље. На основу закључака са састанка, Савска комисија је допунила приједлог и прослиједила га министарствима надлежним за саобраћај у Хрватској и Словенији у сврху прелиминарног одобрења које се и даље очекује.

С циљем побољшања и ажурирања пловидбених приручника, Савска комисија је припремила нову верзију *Даљинара ријеке Саве и њених пловних притока* која укључује податке за нови сектор од хрватско-словенске границе до Кршког а такође је покренула и припрему друге ажуриране верзије *Приручника за пловидбу на ријеци Сави* (услови сидрења, висина слободног пролаза под мостовима и навигациона свјетла).

Слика 8. Називи ужади за вез

Користећи правну способност која произлази из Оквирног споразума, Савска комисија усвојила је током извјештајног периода следеће одлуке у вези са безбједношћу пловидбе:

- Одлуку 11/18 о усвајању *Стандарда за саопштења бродарству у унутрашњој пловидби у сливу ријеке Саве*;
- Одлуку 12/18 о *Приручнику за радиотелефонску службу у сливу ријеке Саве*;
- Одлуку 13/18 о *измјенама и допунама Одлуке 15/14 о усвајању Правила о обиљежавању водног пута у сливу ријеке Саве*;
- Одлуку 1/19 о усвајању *Плана обиљежавања и одржавања водног пута ријеке Саве и њених пловних притока за 2019. годину (План обиљежавања)*;
- Одлуку 2/19 о усвајању измјена и допуна Одлуке 12/12 о усвајању *методологије рада Одбора за праћење и координацију спровођења пројекта "Обнова и развој пловидбе и саобраћаја на водном путу ријеке Саве"*;
- Одлуку 7/19 о успостављању *Форума заинтересованих страна за пројекат Израда студије утицаја на животну средину и пројекта за активност: побољшање услова пловности на ријеци Сави од ркм 300 до ркм 329*.

Горе наведен План обиљежавања припремљен је на бази усклађене методологије и нацрта за план обиљежавања и одржавања које је Савска комисија усвојила и први пут користила 2018. године. Савска комисија је уједно наставила да одржава функционалност веб апликације за припрему Плана обиљежавања.

Савска комисија је усвојила Препоруку 1/19 о *коришћењу усклађених образаца граничне контроле за пловила у сливу ријеке Саве*, са циљем поједностављивања, усклађивања и дигитализације административних процеса у унутрашњој пловидби у сливу ријеке Саве.

Како би се олакшала њихова примјена, нова правила системски се представљају представницима надлежних тијела држава страна. Истовремено, како би се побољшао садржај докумената на основу улазних информација непосредних корисника, Савска комисија прати спровођење свих одлука у државама странама.

Правила која је донијела Савска комисија постала су саставни дио националног законодавства у Хрватској и Србији, а БиХ и Словенија их директно примјењују у пракси.

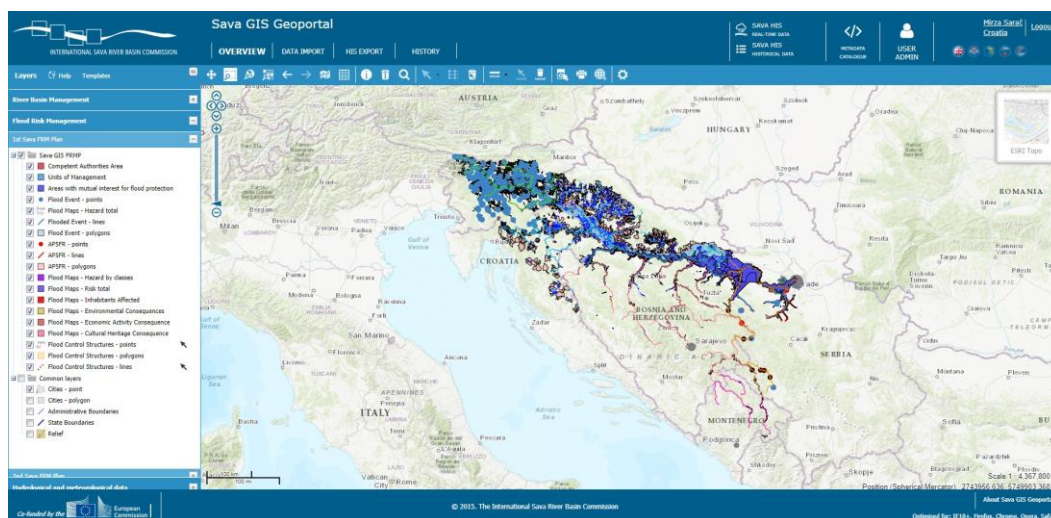

4. Управљање подацима и информацијама

У извјештајном периоду је остварен велики напредак у управљању подацима и информацијама. У склопу израде Sava FRM плана осмишљена је и успјешно инкорпорирана нова Сава GIS FRM база података (усклађена са Смјерницама о извјештавању према Директиви о поплавама из 2018. године), у склопу централне базе података Сава GIS и Сава GIS Геопортала. Остварен је даљи напредак у размјени хидрометеоролошких података путем Хидролошког информационог система за ријеку Саву (Sava HIS), а посебан напредак у размјени информација остварен је и кроз пуну функционалност Sava FFWS-a.

4.1. Гео-информациона питања

Сава Геопортал, заједно са Сава GIS базом података и повезаним интернет апликацијама, у потпуности је оперативан од 2015. године. Као што је раније споменуто, нова Сава GIS FRM база података успјешно је имплементирана у склопу централне базе података Сава GIS. Такође, сви други подаци у вези са управљањем ризицима од поплава мигрирани су и попуњени у склопу нове базе података.

Слика 9. Сава GIS Геопортал (www.savagis.org)

У току је циклус прикупљања података у сврху израде 2. Sava RBM плана. Поред тога, доступни записи метаподатака (из Danube GIS-a) повезани с постојећим скуповима података 2. анализе слива ријеке Саве увезени су у Каталог метаподатака Сава GIS-a.

Савска комисија је један од партнера у текућем пројекту под називом *Одржива холистичка обнова историјског окружења кроз технолошко унапређење и отпорност у заједници* (SHELTER). Пројект SHELTER одобрен је у склопу програма Horizont 2020., а циљ му је међу осталим да прикупи податке о културно-историјском наслеђу у поплавним подручјима слива ријеке Саве. Прикупљени подаци ће бити обједињени на прикладно структурисан начин и чувани у постојећој бази геоподатака Сава GIS како би се ти подаци користили у анализама утицаја поплава у будућим циклусима планирања управљања ризицима од поплава.

Постојеће апликације за управљање пловидбом (Надзор сигурности пловидбе; Израда плана обиљежавања ријеке Саве и њених пловних притока) успјешно су интегрисане у платформу Сава GIS . Крајњи циљ – инкорпорирање података у вези с пловидбом у

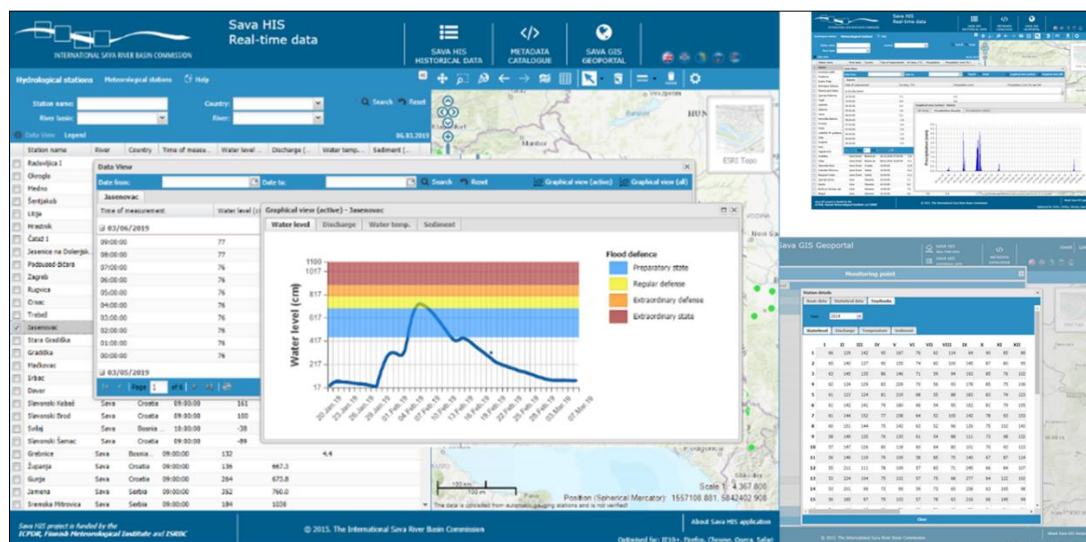
Сава GIS Геопортал кроз успостављање модула за пловидбу – и даље зависи од финансијске помоћи. По спровођењу активности, све преостале информације у вези са пловидбом, као што су Даљинар и Албум мостова, пренијеће се у Геопортал.

У току су припремне активности за развој модула за управљања наносом и АРС. Даљи планови у вези са унапређењем Сава GIS-а укључују развој напредних алата за услуге мапирања и извјештавања као и систем за подршку одлучивању. Спровођење и временски распоред планираних активности искључиво зависе од обезбијеђења финансијских ресурса, будући да је за њихово спровођење потребна спољна техничка подршка.

4.2. Хидролошка и метеоролошка питања

Sava HIS, успостављен у сврху спровођења Смјерница за размјену хидролошких и метеоролошких података и информација у сливу ријеке Саве (2014.), представља алат за прикупљање, архивирање, анализирање и извјештавање о хидролошким и метеоролошким временским серијама података о: падавинама, температури ваздуха, висини снијега, водостају, протицају, температури воде, мутноћи, као и о неколико статистичких параметара. Ти подаци и информације користе се за систем доношења одлука у свим аспектима управљања водним ресурсима, у широком распону оперативних примјена, као и у истраживању.

У процес размјене података укључено је девет националних институција из пет земаља слива ријеке Саве, при чему седам институција доставља и прима податке, а две институције само примају податке. Систем тренутно обухвата прикупљање података добијених посматрањем са 306 хидролошких и 195 метеоролошких станица. Број станица континуирано се повећава у оквиру Sava HIS-а од његовог успостављања, као резултат све веће посвећености земаља након што је препозната ефикасност као и корист коју систем пружа корисницима.

Слика 10. Sava HIS – подаци у стварном времену и обрађени подаци (www.savahis.org)

Откако је у Sava HIS-у имплементиран формат Water ML 2.0 (као стандард Свјетске метеоролошке организације), систем омогућује архивирање опсервација земаља у стандардном формату и подржава дијелење података и објављивање путем веб сервиса у сврху даљег коришћења, на примјер у склопу оперативног Sava FFWS-а. Sava FFWS интегрише Sava HIS, као центар за прикупљање добијених осматраних хидролошких и

метеоролошких података у реалном времену, заједно с низом нумеричких модела прогнозирања временских услова, доступним радарским и сателитским снимкама временских прилика, резултатима постојећих националних прогностичких система, разним метеоролошким, хидролошким и хидрауличким моделима, који су "прикључени" на заједничку платформу.

Захваљујући Sava HIS-у и Sava FFWS-у, пет земаља је у могућности да доноси исправне управљачке одлуке и спроводи оперативне мјере како би се спријечиле и ублажиле ситуације значајних поплава и суша на основу поузданих осматрањем добијених података и прогноза. Тај регионални концепт који обухвата цјелокупни слив премошћује разлике међу земљама и подржава сарадњу у области размјене података и прогнозирања, при чему земље задржавају сопствену аутономију кад је ријеч о праћењу стања, моделирању и прогнозирању. Оба система – и Sava HIS и Sava FFWS – оцјењују се као додана вриједност постојећим системима или системима у развоју, уз очекивање да заједничка прогностичка платформа с квалитетно едукованим особљем може пружити бољи ниво припремљености и оптимизоване мјере ублажавања, уз значајну помоћ у смањењу посљедица поплава и суша.

5. Међусекторска и развојна питања

5.1. Прилагођавање на климатске промјене

Имајући у виду да је Савска комисија потписница Париског споразума о води и прилагођавању на климатске промјене у сливовима ријека, језера и аквифера, а након успјешног довршетка *Оквир за израду Стратегије прилагођења климатским промјенама и приоритетне мјере за слив ријеке Саве*, улажу се напори у проналажење финансијске подршке за израду цјеловите стратегије. Оквир и његови закључци представљени су у низ наврата током извјештајног периода.

Утицаји климатских промјена обухваћени су и у Sava FRM плану, како је наведено раније у извјештају.

5.2. Nexus процјене у сливу ријеке Саве

Након процјене повезивања сектора вода-храна-енергетика-екосистеми у сливу ријеке Саве 2016. године и сличне процјене слива ријеке Дрине 2017. године, настављен је пројекат Дрина Nexus, уз финансијску помоћ Италије и спровођење од стране Секретаријата Конвенције UNECE-а о водама. Након припремне фазе пројекта спроведене 2018. године, активности ће се фокусирати на: (1) побољшање билатералних поступака праћења и размјене информација, (2) процјену стања ерозије и седиментације, као и антропогених утицаја у сливу Дрине, као и предлагање приоритетних мјера за ограничавање ерозије, (3) преглед релевантних међународних искустава и правних могућности за формализовање регулације протока за разне потребе као и (4) организовање дијалога са низом заинтересованих страна о одрживим улагањима у обновљиву енергију.

Као дио наставка пројекта у вези са ријеком Дрином, у Загребу је у јуну 2019. године одржан састанак стручне групе на тему регулације протока и еколошки прихватљивих протока, са Савском комисијом као домаћином. Састанак се фокусирао на питање регулације протока, узимајући у обзир актуелне потребе, уз расправу о могућим компромисима и истраживање пракси из других сливова. Наставак те сарадње планира се током цијелог периода спровођења пројекта 2019. и 2020. године.

5.3. Одрживи ријечни туризам

Савска комисија је наставила с напорима усмјереним на добијање финансијске подршке за развој одрживог ријечног туризма. Пројектни приједлог *Danube EcoTOURism* припремљен је с неколико партнера под вођством организације European Wilderness Society. Главни циљ пројекта је јачање међународне сарадње како би се осигурали заједнички и интегрисани приступи за очување и управљање природним и културним наслеђем и ресурсима у дунавском региону, користећи одрживи екотуризам као алат за остварење одрживог привредног развоја и раста.

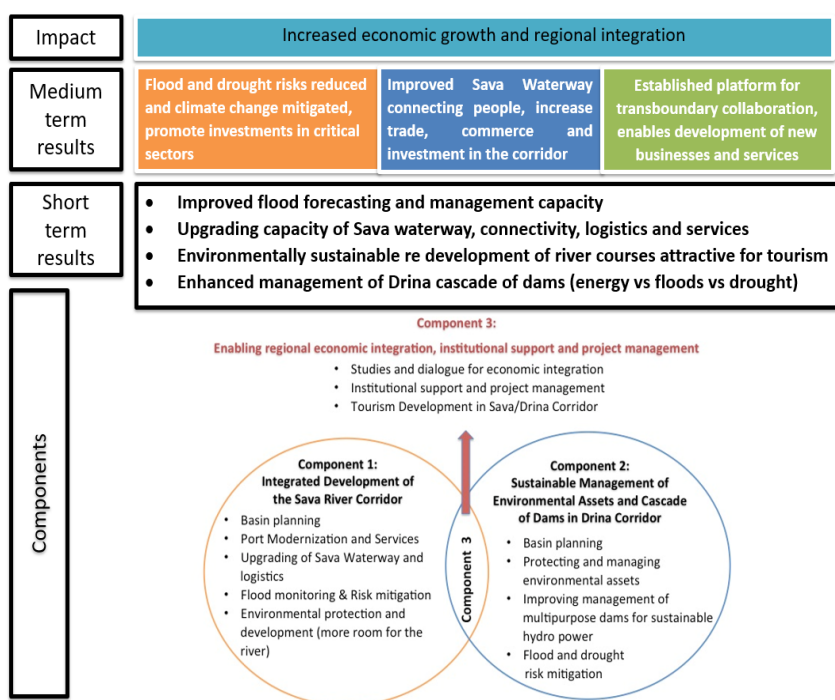
Савска комисија је уједно придружени партнер у пројекту *Balkan Bike: Савска бициклистичка стаза у срцу Балкана* под вођством Регионалне развојне агенције Посавје (Словенија), а главни циљеви укључују осмишљавање дуге бициклистичке руте дуж ријеке Саве као и промоцију бициклизма као облика одрживе мобилности.

Оба пројектна приједлога пријављена су на 3. позив DTP-а, а одлука о финансијској подршци очекује се до краја 2019. године.

5.4. Заједнички акциони план за слив ријеке Саве – наставак активности

Заједнички акциони план за слив ријеке Саве (*JPA SRB*) припремљен је у прољеће 2017. године, а добио је подршку држава страна Савске комисије и Црне Горе кроз Заједничку изјаву представника држава страна Оквирног споразума и Црне Горе о Плану активности и кључним тачкама за слив ријеке Саве као катализатор сарадње у региону,² прихваћену у Бледу (Словенија) 15. јуна 2017. године. Заједнички акциони план за слив ријеке Саве усмјерава пут даљег развоја региона и доприноси напорима држава страна и Црне Горе усмјереним на остварење одрживог привредног развоја и раста у сливу, како би се осигурао подстицај за јачање сарадње у региону.

Свјетска банка, која је пружила подршку изради нацрта Заједничког акционог плана, на одређени начин је наставила да пружа подршку и кроз припрему Програма интегрисаног развоја коридора Сава-Дрина. Дугорочни циљ програма је подстицање регионалне сарадње и уједно пружање простора продуктивним улагањима. Конкретна намјера програма је пружање подршке интегрисаном управљању коридорима Саве и Дрине како би се: (i) побољшала заштита од поплава, (ii) побољшала пловност ријеке Саве, при чему се нагласак у смислу приоритета ставља на најкритичније секторе пловног пута, (iii) ојачали капацитети прогнозирања поплава и управљања поплавама у државама слива и побољшало управљање и коришћење брана на Дрини за производњу хидроенергије, као и управљање поплавама и сушама, а такође и (iv) оснажиле природне вриједности и туризам. Савска комисија је активно учествовала у припреми Програма достављајући неопходне информације, а уједно и путем састанака и дијалога с представницима Свјетске банке.

Слика 11. Преглед ланца резултата Програма коридора Сава-Дрина³

У току су интензивне консултације о методама финансирања и неопходним структурама за спровођење програмских активности као и о улози Савске комисије.

² Заједничка изјава и акциони план доступни су овдје: <https://www.savacommission.org/publication>

³ Извор: Концептуални модел Програма интегрисаног развоја коридора Сава-Дрина (Свјетска банка: октобар 2018.)

6. Правна и финансијска питања

6.1. Правна питања

Оквирним споразумом стварају се добре основе сарадње у региону у вези са водама на изузетно амбициозан и свеобухватан начин. Сарадња која се промовише под окриљем Оквирног споразума укључује разне секторе управе држава страна, њихова релевантна локална тијела, заинтересоване стране и невладине организације. Тиме се побољшава сарадња, свијест, знање и капацитети на међусекторским и вишеструким нивоима у свакој држави страни и у регионалном контексту.

Поред тих елемената јавних политика и међународноправних елемената који чине оквир у којем треба да се развија одрживо управљање водама у сливу ријеке Саве, спровођење *Оквирног споразума* уједно зависи и од институционалних механизма унутар држава и од њихове спремности за усвајање и спровођење одлука, закључака и препорука Савске комисије у пракси.

У протеклих неколико година Савска комисија је уложила значајне напоре у израду приједлога одређених измјена и допуна Оквирног споразума с циљем осигурања додатне ефикасности у његовом спровођењу измјеном поступка доношења планова управљања сливом и ризицима од поплава. Приједлог је службено достављен странама на разматрање. Савска комисија очекује информације о спремности свих страна за спровођење процеса завршног усклађивања.

Поред тога, неке стране *Оквирног споразума* претходно су закључиле посебне билатералне споразуме којима се регулишу питања у управљању водама и пловидби. У процесу спровођења *Оквирног споразума* је стога нужно посветити посебну пажњу питањима о којима се о активностима државе могу и требају самостално споразумјети на билатералној основи, и који дио њихових међусобних односа је под надлежношћу заједничког тијела – Савске комисије.

Преглед *међународних споразума* релевантних за слив ријеке Саве налази се у Додатку III, укључујући преглед потписница и страна релевантних *мултилатералних уговора* као и попис *билатералних споразума*, значајних у смислу члана 29. става 3. *Оквирног споразума*.

Примјери билатералних односа у сливу ријеке Саве указују на користи од дугорочне институционалне сарадње између држава страна реализоване кроз склапање билатералних споразума. Заједнички циљ тих споразума је посвећеност рјешавању одређених питања управљања водама кроз међусобни споразум који је од интереса за укључене земље и њихове заинтересоване стране. Споразуми захтијевају мјере у вези са питањима управљања водама усклађене с другом државом. Поред тога, политика Уније у области интегрисаног управљања водама често потиче и спровођење кроз међународне споразуме о сарадњи у управљању водама.

Према достављеним *седмим националним извјештајима*, државе стране у начелу не уочавају озбиљне законодавне препреке спровођењу *Оквирног споразума*, али у неким случајевима уочен је мањак прикладних политика и закона, финансијских ресурса, као и слаб капацитет за спровођење прописа, што је био случај и у претходном циклусу *националних извјештаја*.

Са друге стране, све државе стране пролазе кроз поступак усклађивања свог националног законодавства са европским прописима и прогресивно преносе

примјениве стандарде у водни сектор, што директно утиче на практичну примјену *Оквирног споразума*.

С позиције међународног права, Оквирни споразум представља *pactum de contrahendo* – споразум који подразумијева и одговорност за склапање додатних протокола о конкретним темама од интереса. Преглед актуелног стања у вези с протоколима уз Оквирни споразум представљен је у табели која слиједи.

Табела 2. Преглед стања у вези са протоколима уз Оквирни споразум

Протокол о	Потписан	На снази од
режиму пловидбе	Крањска Гора, 3. децембра 2002.	29. децембра 2004.
спречавању загађења вода узрокованог пловидбом	Београд, 1. јуна 2009.	8. октобра 2017.
заштити од поплава	Градишка, 1. јуна 2010.	27. новембра 2015.
управљању наносом	Брчко, 6. јула 2015.	8. октобра 2017.
ванредним ситуацијама	Завршно усклађивање очекује се током 2019. године	
прекограничним утицајима	Преиспитује се потреба за израдом протокола	

Поред четири горе наведена протокола који су на снази, у табели су наведене информације о два протокола о којима су потребне даље расправе, или у виду даљег усклађивања, или пак могућег остварења сагласности у вези са потребом разраде протокола, односно додатним користима које би из тог произашле.

Протокол о ванредним ситуацијама уз Оквирни споразум садржи неколико циљева који су усмјерени на идентификовање опасних активности, њиховог карактера и могућих посљедица, спречавање опасности, планирање и спремност на ванредне ситуације, одговарајуће системе алармирања и упозоравања компатибилне са већ постојећим системима у ширем подручју слива, процјену ванредних утицаја, спремност на одговор и међусобну помоћ држава страна у случају ванредних ситуација. Савска комисија усвојила је Нацрт Протокола о ванредним ситуацијама и прослиједила га државама странама на завршну ревизију. Завршно усклађивање Протокола очекује се у догледно вријеме.

Протокол о прекограничним утицајима уз Оквирни споразум изворно је требало да регулише питања која се тичу спровођења мијера у циљу обезбјеђења јединства водног режима у сливу ријеке Саве и отклањања или смањења прекограничних утицаја на воде других Страна проузрокованих привредним или другим активностима. Међутим, у међувремену су све државе стране ратификовале Еспроо конвенцију, на коју се Протокол углавном ослања, па су организована стручна савјетовања како би се преиспитала стварна корист од нацрта протокола. Закључено је да Протокол у свом садашњем облику више није неопходан као додатна вриједност већ постојећим механизмима. За даља разматрања овог питања Савска комисија основала је радну групу. Коначна одлука о потреби израде овог протокола очекује се у блиској будућности.

6.2. Финансијска питања

У овом поглављу наведене су основне чињенице о приходима и расходима буџетских средстава Савске комисије током извјештајног периода, што покрива финансијску годину 2018. и прво тромјесечје финансијске године 2019.

Већина прихода Општег фонда Савске комисије произлази из редовних годишњих контрибуција држава страна. Годишња контрибуција сваке државе стране износила је 128.990,00 еура. Остатак је пристигао из других извора: преноса из Резервног фонда, грантова за спровођење пројеката и других конкретних активности, из камата, итд. Укупни прилив у Општи фонд износио је током извјештајног периода 953.759,45 еура.

Реализација Буџета Савске комисије у финансијској години 2018. и првом тромјесечју финансијске године 2019., приказана по главним буџетским ставкама, представљена је у табели која слиједи.

Табела 3. Реализација Буџета Савске комисије у финансијској години 2018. и првом тромјесечју финансијске године 2019.

Буџетске ставке	Расходи (ЕУР)	
	фин. година 2018.	1. тромј. фин. год. 2019.
Плате и доплатци за особље	429.501,70	106.843,81
Текући трошкови	29.305,09	7.039,97
Путни трошкови	14.330,80	2.008,63
Оперативни трошкови	14.071,90	0,00
Опрема	1.778,52	0,00
Укупни расходи	488.988,01	115.892,41

У складу с Финансијским правилима Савске комисије, остатак из Општег фонда пребацује се у Резервни фонд. Преноси из Резервног фонда у Општи фонд или у Посебни и повјеренички фонд користили су се за покриће неочекиваних трошкова, нужних за ефикасно функционисање Савске комисије, те за трошкове који нису били предвиђени у буџету за конкретну годину.

Примици Посебног и повјереничког фонда достижу из средстава грантова разних институција/организација за спровођење посебних пројеката. Током финансијске године 2018. и у прва три мјесеца финансијске године 2019. укупни приход Посебног и Повјереничког фонда износио је 39.989,67 еура, а укупни расходи износили су 52.300,22 еура.

Сprovedена је екстерна ревизија финансијског пословања, укључујући рачуноводствене евиденције Савске комисије за финансијску годину 2017. Ревизорски тим поднио је Извјештај о ревизији члановима Савске комисије и утврдио да су рачун и с њим повезане биљешке и друге изјаве тачни и у складу с правилима и прописима Савске комисије и општим рачуноводственим начелима.

7. Сарадња и укључивање заинтересованих страна

Сарадња Савске комисије с великим бројем међународних организација настављена је током извјештајног периода, с посебним нагласком на организације и институције наведене у члану 5. Оквирног споразума.

Савска комисија одржала је добре контакте и сарадњу са разним тијелима Европске уније. Наставила је активно да се укључује у спровођење *Стратегије Европске уније за дунавски регион (EUSDR)*, као и у процес израде нацрта новог европског правног оквира за унутрашњу пловидбу. Савска комисија је такође активно учествовала у неколико догађања и радионица у организацији разних тијела Уније.

Сарадња са ICPDR-ом и Дунавском комисијом службено се заснива на меморандумима о разумијевању, сачињеним са сваком од комисија, а који пружају могућности за тијесну сарадњу и координацију активности комисија. У извјештајном периоду та је координација обезбеђена кроз узајамно присуство на сједницама, састанцима стручних група и осталим догађајима. Процес спровођења Заједничке изјаве, који заједнички координишу ICPDR, DC и Савска комисија, наставио се организовањем 9. састанка о спровођењу Заједничке изјаве, одржаног у Бечу у септембру 2018. године уз домаћинство ICPDR-а. Поред тога, заједно с ICPDR-ом као коорганизатором одржане су и двије радионице: радионица о прилагођавању климатским промјенама у мају 2018. године као и регионална радионица о изазовима и потребама сектора вода и пољопривреде у фебруару 2019. године.

Наставља се сарадња с другим комисијама за пловидбу (нпр. Централном комисијом за пловидбу ријеком Рајном и Комисијом за ријеку Мосел) те осталим комисијама за заштиту ријека и језера (нпр. комисијама за заштиту ријека Рајне, Елбе и Одре). Секретаријат Савске комисије учествовао је на годишњем састанку који окупља шефове секретаријата надлежних за воде у Европи, а који је одржан у Wilhelmshavenу (Њемачка) у августу 2018. године. Та традиционална догађања добра су прилика за размјену искустава и расправе о свим актуелним и новонасталим питањима. Савска комисија ће бити домаћин састанка 2020 године.

Настављена је плодносна сарадња с Међународном мрежом ријечних комисија (INBO), као и с UNESCO-ом. Такође је настављена и сарадња с UNECE-ом. Осим редовног учешћа Савске комисије у оквиру радних група UNECE-а и других догађаја, двије организације сарађивале су и на тему наставка пројекта Дрина Nexus, како је описано у поглављу 5.2.

Настављена је и сарадња са регионалним организацијама (укључујући UNDP, REC, GWP-Med, GWP-CEE, итд.), међународним финансијским институцијама и агенцијама за сарадњу (Свјетска банка), специјализованим организацијама, удружењима и групама (WMO, GIS Forum), пословним сектором (Coca-Cola) те невладиним организацијама (WWF, Euronatur, итд.).

Осим са институцијама надлежним за спровођење Оквирног споразума, остварена је сарадња и с другим организацијама, укључујући агенције за воде, државне хидрометеоролошке заводе, агенције за унутрашње пловне путеве, лучке капетаније, регистре бродова, регионалне привредне коморе, туристичке организације, факултете и институте који се баве природним и техничким наукама, итд. Успостављена је плодносна сарадња и са низом других институција које су учествовале у припреми и

спровођењу разних регионалних пројеката. Поред институција држава страна, добра сарадња одржана је и с релевантним тијелима Црне Горе.

Узимајући у обзир значај укључивања заинтересованих страна у оквиру активности Савске комисије и спровођења Оквирног споразума, током извјештајног периода настављена је сарадња са релевантним институцијама, невладиним организацијама и локалним актерима из слива. Добар примјер тог укључивања је новоуспостављени форум заинтересованих страна за пројект обнове пловидбе "Јаруге-Нови Град", гдје су од самог почетка, поред државних тијела, укључени и представници невладиног сектора, цивилног друштва, научних установа и локалних удружења.

Спроведене су консултативне активности кроз организовање консултационих радионица, јавних презентација и других састанака са заинтересованим странама (наведеним у Додатку V), као и кроз консултације на интернет страници Савске комисије у вези са разним активностима (нпр. израдом првог Sava FRM плана).

Активно укључивање заинтересованих страна обезбјеђено је прије свега за институције/организације које имају статус посматрача у Савској комисији, кроз њихово учешће на састанцима страна, сједницама Савске комисије и састанцима њених стручних група.

Нарочита пажња посвећена је укључивању младих генерација у процесе у сливу, кроз активности Парламента младих из слива ријеке Саве (Парламента младих). Током извјештајног периода Парламент младих одржао је два састанка.

Седми састанак Парламента младих из слива ријеке Саве одржан је 1. и 2. јуна 2018. године у Бохињу (Словенија). Учесници су одабрани на основу пристиглих пријава које су обрадиле главну тему: Одрживи туризам – прилика за развој слива ријеке Саве. Главне поруке Парламента младих биле су усмјерене на везу туризма и локалног идентитета те везу туристичких производа са природом, као и на питање како побољшати квалитет туристичке понуде на основу прикладно усмјерених информација и образовања на свим нивоима.

Осми састанак Парламента младих одржан је 31. маја и 1. јуна 2019. године у граничном подручју Словеније и Хрватске (Кумровцу, Вонарју и Козјанском регионалном парку). Циљ састанка је био да се омогући расправа и препознају идеје младих из слива ријеке Саве у вези са питањем како да се ускладе разни интереси корисника вода у конкретном подручју, као и у вези са питањем како би млади разријешили потенцијалне сукобе између разних заинтересованих страна или група на локалном, регионалном и прекограничном нивоу.

Паралелно са Парламентом младих 2019. године одржана је и 1. међународна конференција професора географије у Подсреди (Словенија). Представници Парламента младих учествовали су у заједничкој церемонији постављања мјерача водостаја на мост преко ријеке Сутле/Сотле између Словеније и Хрватске.

Више информација доступно је на интернет страници [Савске комисије](#) те на [веб страници](#) и [Facebook](#) профилу Парламента младих из слива ријеке Саве.

Слика 12. Парламент младих 2018. (лијево) и 2019. године (десно)

Повећан интерес за рад Савске комисије изражен је у многим регионима широм свијета. Током извјештајног периода Савска комисија била је домаћин и представила је свој рад и подијелила искуства са низом организација и појединаца: Консултационим механизмом за систем аквифера сјеверозападне Сахаре (Алжир, Либија и Тунис), представницима водопривреде Пољске (студијска посјета Пројекта заштите од поплава Одра-Вистула), представницима водопривреде и кључних заинтересованих страна из Азербејдана и Грузије (студијска посјета пројекта Куга II и кључних заинтересованих страна) као и делегацијом земаља централне Азије (Казахстана, Киргистана, Таџикистана, Туркменистана и Узбекистана).

8. Преглед достигнућа и препоруке за даљи рад

Начелно говорећи, Оквирни споразум доказао се као добра платформа за остварење кључних циљева прекограничне сарадње у сливу ријеке Саве, што укључује успостављање међународног режима пловидбе и одрживог управљања водама, као и предузимање мјера за сузбијање или ограничавање опасности као и смањење и уклањање њихових штетних посљедица. Оквирни споразум уједно пружа прилике за размјену информација, као и искустава, кроз дјеловање у склопу Савске комисије као заједничког тијела земаља учесница. Поред представника надлежних националних тијела, у раду Савске комисије учествују и многе заинтересоване стране из разних институција: невладиног сектора, научних и истраживачких установа, цивилног друштва и професионалних удружења, као и представници младих, а сви они пружају допринос остваривању значајних резултата. Спровођење Оквирног споразума уједно подстиче и побољшава сарадњу разних сектора на националном нивоу. Преглед достигнућа остварених током извјештајног периода представљен је у тексту који слиједи.

У области *интегралног управљања водама* главна постигнућа у спровођењу *Оквирног споразума* укључују израду првог заједничког Sava FRM плана, успостављање Sava FFWS-а и почетак његова оперативног коришћења, као и с тим повезан и успјешно спроведен поступак усвајања Sava FRM плана као службеног приједлога Савске комисије, уз припрему Меморандума о разумијевању у вези с функционисањем Sava FFWS-а након његовог успостављања.

Друга достигнућа која треба нагласити укључују даљи напредак активности повезаних с другим циклусом планирања управљања сливом ријеке Саве, израду врхунског хидрауличког модела за ријеку Саву и њене главне притоке, укључујући интеграцију тог модела у Sava FFWS, побољшање поступака у вези са системом раног упозоравања на опасност од акцидената (AEWS-ом) кроз обуку, тестирање и изградњу капацитета одговорних структура у државама странама (PIAC центри), као и напредак у спровођењу Протокола о управљању наносом, нарочито кад је ријеч о размјени података и информација о вађењу наноса.

У области *пловидбе* главна достигнућа остварена током извјештајног периода укључују интензивирање активности на обнови и развоју водног пута ријеке Саве, конкретно довршетак радова на неким критичним секторима у Србији (Камичак и Шабац). Тај период уједно је био у знаку почетка припреме пројектне документације за критични сектор водног пута ријеке Саве "Јаруге - Нови Град", као и у знаку укључивања заинтересованих страна у цјелокупни процес кроз новоосновани форум заинтересованих страна. Такав приступ, као примјер добре праксе, у плану је да се спроведе у дјело и у будућим активностима.

Будући да побољшање безбједности пловидбе кроз обједињавање правила и израду пловидбених приручника представља једну од важних континуираних активности Савске комисије, уложени су напори и у даљи развој и надоградњу скупа правила, у блиској сарадњи са Европском унијом, UNECE-ом и другим ријечним комисијама. Посебан нагласак стављен је на рад у оквиру CESNI-ја. Неки новији производи укључују нову верзију *Даљинара ријеке Саве* са подацима о новом сектору од хрватско-словенске границе до Кршког, као и даље ажурирање *Приручника за пловидбу на ријеци Сави*. Дужна пажња посвећена је и развоју пловидбених апликација као и њиховој интеграцији у Сава GIS .

Кад је ријеч о *размјени података и информација*, треба нагласити даљу надоградњу Сава GIS-а кроз инкорпорирање модула за управљање ризицима од поплава (у

потпуности у складу са смјерницама о извјештавању према Директиви о поплавама) као и успјешну интеграцију постојећих апликација за управљање пловидбом (Надзор безбједности пловидбе; Израда плана обиљежавања ријеке Саве и њених пловних притока) у гео базу података Сава GIS-а. У вези са размјеном хидрометеоролошких података остварен је изузетан напредак кроз Sava HIS, захваљујући повећању броја хидролошких и метеоролошких станица са којих се добијају подаци те успјешном инкорпорирању Sava HIS-а у платформу Sava FFWS као окосницу система за размјену података у стварном времену.

Дужна пажња посвећена је *међусекторским и развојним питањима*. Савска комисија наставила је с активностима које се темеље на (i) *Заједничкој изјави о регионалној сарадњи на развоју одрживог туризма у сливу ријеке Саве (2017.)*, кроз дјеловање радне групе за развој одрживог туризма; (ii) *Заједничком акционом плану за слив ријеке Саве (2017.)*, кроз блиску сарадњу са Свјетском банком у припреми Програма за интегрисани развој коридора ријеке Саве и Дрине; као и (iii) Nexus активностима за Саву и Дрину, у блиској сарадњи с UNECE-ом.

На основу анализе *националних извјештаја* може се закључити да *главне тешкоће* у спровођењу Оквирног споразума које и даље постоје укључују *сљедеће*, по редослиједу важности: (i) мањак људских ресурса; (ii) питање финансијских ресурса; (iii) разлике у статусу држава страна кад је ријеч о обавезама према Европској унији.

Имајући у виду постојеће стање спровођења *Оквирног споразума*, као и конкретна очекивања која су државе стране исказале у *националним извјештајима*, будући напори требали би да се оријентишу на:

- максимално залагање на спровођењу Прегледа мјера који представља саставни дио Sava FRM плана, како би се пружио допринос остварењу заједничких циљева у управљању ризицима од поплава;
- обезбјеђење адекватних ресурса за наставак активности у идућем циклусу планирања управљања ризицима од поплава, почевши с ажурирањем заједничке Прелиминарне процјене ризика од поплава у сливу ријеке Саве;
- обезбјеђење одрживог функционисања Sava FFWS-а и његовог даљег развоја, укључујући даља побољшања заједничких хидролошких и хидрауличких модела укључених у систем;
- припрему 2. плана управљања сливом ријеке Саве, настављајући притом дијалог с релевантним заинтересованим странама из сектора пловидбе, хидроенергетике, пољопривреде, очувања природе и других релевантних сектора, у сврху даље интеграције привредних, друштвених и еколошких аспеката у планирање управљања ријечним сливом;
- јачање напора усмјерених на обнову и развој пловидбе на ријеци Сави и њеним пловним притокама како би се пружио допринос даљем привредном и друштвеном развоју региона, уз посебан нагласак на рјешавању најхитнијег проблема – потпуног деминирања обала ријеке Саве;
- обезбјеђење одговарајућег функционисања и одржавања Сава GIS-а и Sava HIS-а и даљих надоградњи тих система, узимајући у обзир њихов значај за размјену података и информација међу земљама партнерима, као и за одговарајуће планирање у сливу;
- наставак улагања напора у вези са питањима одрживог развоја;
- даље јачање укључивања заинтересованих страна у све процесе у сливу, имајући у виду примјере добре праксе, попут новоуспостављеног форума заинтересованих

страна у вези са питањем пловидбе, као и укључивања младих генерација путем Парламента младих.

ДОДАЦИ

ДОДАТАК I. Попис тијела држава страна надлежних за имплементацију Оквирног споразума

Бр.	Институција	Контакт
Босна и Херцеговина		
1	Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине	Трг Босне и Херцеговине 1, 71000 Сарајево Тел: +387 33 219 923
2	Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине	Мусала 9, 71000 Сарајево Тел: +387 33 219 923
3	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: + 387 51 338 415
4	Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства Федерације БиХ	Марка Марулића 2, 71000 Сарајево Тел: +387 33 726 551
5	Министарство саобраћаја и веза Републике Српске	Трг Републике Српске 1, 78000 Бања Лука Тел: +387 51 339 404
6	Министарство промета и комуникација Федерације БиХ	Браће Фејића 66, 88000 Мостар Тел: +387 36 550 025
7	Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске	Трг Републике Српске 1, 78000 Бањалука Тел: +387 51 339 487
8	Министарство животне средине и туризма Федерације БиХ	Марка Марулића 2, 71000 Сарајево Тел: +387 33 726 700
9	Влада Брчко дистрикта БиХ	Булевар мира 1, 76100 Брчко Тел: +387 49 240-600
Република Хрватска		
1	Министарство мора, промета и инфраструктуре Републике Хрватске	Присавље 14, 10000 Загреб Тел: +385 1 6169 111
2	Министарство заштите животне средине и енергетике Републике Хрватске	Радничка цеста 80, 10000 Загреб Тел: +385 1 3717 111
Република Србија		
1	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије	Булевар уметности 2а 11070 Нови Београд Тел: +381 11 2013 360
2	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије	Немањина 22-26, 11000 Београд Тел: +381 11 3619 833
3	Министарство спољних послова Републике Србије	Кнеза Милоша 24-26, 11000 Београд Тел: +381 11 3616 333
4	Министарство заштите животне средине Републике	Омладинских бригада 1,

Бр.	Институција	Контакт
	Србије	11070 Нови Београд Тел: +381 11 3110 271
5	Републички хидрометеоролошки завод Србије	Кнеза Вишеслава 66, 11000 Београд Тел: +381 11 3050 864
6	Републички геодетски завод	Булевар војводе Мишића 39, 11000 Београд Тел: +381 11 265 22 22
Република Словенија		
1	Министарство животне средине и просторног планирања Републике Словеније	Дунајска цеста 47, 1000 Љубљана Тел: +386 1 478 70 00
2	Министарство спољних послова Републике Словеније	Прешернова цеста 25, 1000 Љубљана Тел: +386 1 478 2000
3	Министарство економског развоја и технологије Републике Словеније	Котникова 5, 1000 Љубљана Тел: +386 1 400 33 11
4	Министарство инфраструктуре Републике Словеније	Лангусова улица 4, 1535 Љубљана Тел: +386 1 478 80 00

ДОДАТАК II. Попис чланова и замјеника чланова Савске комисије

Име и презиме	Позиција	Институција
Босна и Херцеговина		
Игор Пејић	Члан Савске комисије - Предсједавајући Савске комисије	Министарство комуникација и транспорта БиХ
Бошко Кењић	Замјеник члана Савске комисије	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ
Република Хрватска		
Маја Марковчић Костелац	Члан Савске комисије <i>до 14. фебруара, 2019</i>	Министарство мора, промета и инфраструктуре Републике Хрватске
Душка Кунштек	Члан Савске комисије <i>од 14. фебруара, 2019</i>	Министарство мора, промета и инфраструктуре Републике Хрватске
Елизабета Кос	Замјеник члана Савске комисије	Министарство заштите животне средине и енергетике Републике Хрватске
Република Србија		
Наташа Милић	Члан Савске комисије	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, Републичка дирекција за воде
Вељко Ковачевић	Замјеник члана Савске комисије	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије
Република Словенија		
Митја Брицелъ	Члан Савске комисије	Министарство животне средине и просторног планирања Републике Словеније
Марко Сотлар	Замјеник члана Савске комисије	Министарство спољних послова Републике Словеније

ДОДАТАК III. Међународни споразуми релевантни за слив ријеке Саве

Оквирни споразум и протоколи										
Бр .	Уговор	На снази од	Доступност							
1.	Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Крањска Гора, 2002.)	29. децембра 2004.	http://www.savacommission.org/dms/docs/dokumenti/documents_publications/basic_documents/fasrb_bih_srp.pdf							
2.	Протокол о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Крањска Гора, 2002.)	29. децембра 2004.	http://www.savacommission.org/dms/docs/dokumenti/documents_publications/basic_documents/protocol_on_navigation_regime_bih_srp.pdf							
3.	Протокол о спречавању загађења вода узрокованог пловидбом уз оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Београд, 2009.)	8. октобра 2017.	http://www.savacommission.org/dms/docs/dokumenti/documents_publications/basic_documents/protokol_o_sprjeavanju_zagaenja_voda_prouzrokovanog_plovidbom_uz_okvirni_sporazum_o_slivu_rijeka_save_srpski_bih.pdf							
4.	Протокол о заштити од поплава уз Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Градишка, 2010.)	27. новембра 2015.	http://www.savacommission.org/dms/docs/dokumenti/documents_publications/basic_documents/protocols/protocol_on_flood_protection_to_the_fasrb/protocol_on_flood_protection_to_the_fasrb.pdf							
5.	Протокол о управљању наносом уз Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Брчко, 2015.)	8. октобра 2017.	http://www.savacommission.org/dms/docs/dokumenti/documents_publications/basic_documents/protocols/protocol_on_sediment_management.pdf							
Мултилатерални споразуми – преглед потписника и страна мултилатералних уговора релевантних за слив ријеке Саве										
Бр.	Уговор	На снази од	Словенија		Хрватска		БиХ		Србија	
			П	Р	П	Р	П	Р	П	Р
1.	Конвенција о мочварама које су од међународног значаја нарочито као станишта птица мочварица (Рамсарска конвенција, 1971.)	•		•		•		•		•
2.	Конвенција о процјени утицаја на животну средину у прекограничном контексту (Конвенција Espoo, 1991.)	•		•		•		•		•
3.	Протокол о стратешкој процјени утицаја на животну средину уз Конвенцију о процјени утицаја на животну средину у прекограничном контексту (Протокол SEA - Кијев, 2003.)	•		•		•		•		•
4.	Конвенција о заштити и кориштењу прекограничних водотокова и међународних језера (Конвенција о водама UN/ECE - Хелсинки, 1992.)	•		•		•		•		•
5.	Протокол о води и здрављу уз Конвенцију о заштити и кориштењу прекограничних водотокова и међународних језера из 1992. г. (Лондон, 1999.)	•	•			•		•		•

6.	Конвенција о прекограничним ефектима индустријских удеса (Хелсиншка конвенција, 1992.)	•	•	•	•	•	•
7.	Протокол о грађанској одговорности и накнади штете узроковане прекограничним ефектима индустријских удеса на прекограничним водама (Кијев, 2003., у оквиру UN/ECE Конвенције о водама и Хелсиншке конвенције – индустријске несреће)	—			•		
8.	Конвенција о доступности информацијама, учешћу јавности у одлучивању и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Аархушка конвенција, 1998.)	•	•	•	•	•	•
9.	Протокол о регистру испуштања и преноса загађујућих материја (Кијев, 2003.)	•	•	•	•	•	•
10.	Конвенција о сарадњи на заштити и ријеке Дунав (Софија, 1994.)	•	•	•	•	•	•
11.	Конвенција о режиму пловидбе на Дунаву (Београдска конвенција, 1948.)	•		•			•
12.	Будимпештанска конвенција о уговору о превозу робе унутрашњим водним путевима (CMNI, 2001.)	•		•			•
13.	Европски споразум о главним унутрашњим водним путевима од међународног значаја (AGN, 1996.)	•		•		•	•
14.	Европски споразум о међународном транспорту опасног терета на унутрашњим пловним путевима (ADN, 2000)	•		•			•
Напомена: П – потписан; Р – ратификован.							

Билатерални споразуми важни за слив ријеке Саве у смислу члана 29. става 3. Оквирног споразума			
Билатерални споразуми између Републике Хрватске и Републике Словеније			
Назив	Потписан	Привремена примјена	Ступио на снагу
Уговор Владе Републике Хрватске и Владе Републике Словеније о уређењу водопривредних односа	25. октобра 1996.		19. марта 1998.
Правилник Сталне хрватско-словенске комисије за водопривреду	25. октобра 1996.		19. марта 1998.
Споразум између Владе Републике Словеније и Владе Републике Хрватске о сарадњи у заштити од природних и цивилизацијских катастрофа	22. септембра 1997.		1. новембра 1999.
Билатерални споразуми између Босне и Херцеговине и Републике Хрватске			
Назив	Потписан	Привремена примјена	Ступио на снагу
Уговор између Вијећа министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о уређењу водопривредних односа	11. јула 1996.		31. јануара 1997.

<i>Протокол о успостави пловидбе на унутрашњим пловним путевима ријеке Саве и њеним притокама између Босне и Херцеговине и Републике Хрватске</i>	16. октобра 1998.		15. новембра 1998.
<i>Споразум између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о сарадњи у заштити од природних и цивилизацијских катастрофа</i>	1. јуна 2001.	1. јуна 2001.	
<i>Уговор између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о пловидби пловним путевима унутрашњих вода и њиховом обиљежавању и одржавању</i>	20. фебруара 2004.		6. новембра 2009.
<i>Споразум између Савјетња министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о начину финансирања израде главног пројекта, те вођења управних поступака за процјену утицаја на животну средину и исхођење локацијских дозвола, сагласности и грађевинских дозвола за пројекат “Обнова и модернизација водног пута ријеке Саве од Рачиноваца до Сиска”</i>	1. децембра 2010.	1. децембра 2010.	
<i>Уговор између Савјета министара Босне и Херцеговине и Владе Републике Хрватске о правима и обавезама кориштења вода из јавних система водоснабјевања пресјечених државном границом</i>	6. јула 2015.		9. фебруара 2016.
Билатерални споразум између Републике Хрватске и Републике Србије			
Назив	Потписан	Привремена примјена	Ступио на снагу
<i>Споразум између Владе Републике Хрватске и Владе Републике Србије о пловидби водним путевима на унутрашњим водама и њиховом техничком одржавању</i>	13. октобра 2009.		30. јула 2010.
Билатерални споразум између Босне и Херцеговине и Републике Србије			
Назив	Потписан	Привремена примјена	Ступио на снагу
<i>Споразум између Владе Републике Србије и Савјета министара Босне и Херцеговине о пловидби пловним путевима на унутрашњим водама и њиховом техничком одржавању</i>	4. маја 2012.		22. фебруара 2013.
Билатерални споразум између Републике Хрватске и Црне Горе			
Назив	Потписан	Привремена примјена	Ступио на снагу
<i>Споразум између Владе Републике Хрватске и Владе Црне Горе о уређењу водопривредних односа</i>	4. септембра 2007.		12. априла 2008.
Билатерални споразум између Републике Србије и Црне Горе			
Назив	Потписан	Привремена примјена	Ступио на снагу
<i>Споразум између Владе Републике Србије и Владе Црне Горе о сарадњи у заштити од природних и других катастрофа</i>	4. октобра 2010.		

ДОДАТАК IV. Попис пројеката у вези са Оквирним споразумом

Попис пројеката у вези са Оквирним споразумом који су спроведени или у току за вријеме извјештајног периода							
Бр.	Назив пројекта		Статус	Напомена о статусу/ период имплементације	Водећи партнер(и) / консултант	Буџет (к€а)	Извор финансирања
1.	Према практичним смјерницама за одрживо управљање наносом уз кориштење слива ријеке Саве као огледног примјера		У току	Започео у априлу 2012.; Завршени кораци: 1. SSM курс-1. дио; 2. Примјена смјерница: у току; 3. SSM курс, 2. дио - у току изналажење средстава; 4. Наставак примјене смјерница – још није започео; 5. Завршна радионица - планирано након завршетка претходних корака.	UNESCO, ISRBC	225.0	UNESCO, Sed-Net
2.	Процјена повезивања сектора вода-храна-енергетика-екосистеми и корист од прекограничне сарадње у подручју вода у сливу ријеке Дрине - follow up		У току	2019-2020	UNECE	N/A	Влада Италије
3.	2. фаза потпоре Владе САД-а активностима моделирања поплава у сливу ријеке Саве (укључујући пројекат Сава ЛиДАР и набавку ИТ опреме)		Имплементиран	Започео у децембру 2014.; Хидролошки модел, хидраулички модел, ЛиДАР податци, ИТ опрема достављени државама странама.	USACE, ISRBC	N/A	Влада САД
4.	Унапређење заједничких активности на управљању поплавама у сливу ријеке Саве	Израда плана управљања ризицима од поплава за слив ријеке Саве - Сава FRMP	Имплементиран	Започео у марту 2017.; Финални Нацрт Сава FRMP и пратећи документи припремљени, спроведени и достављени за одобрење; база података Сава GIS FRMP модула спроведена укључујући техничку и корисничку документацију; Штапање и дисеминација послије званичног одобрења Сава FRMP од стране држава страна и Црне Горе.	EPTISA Servicios de Ingenieria S.L, ES	Процјена 2,000.0	Свјетска банка путем WBIF
		Израда система за прогнозу и упозорење на поплаве у сливу ријеке Саве - Сава	Имплементиран	Започео у јуну 2016.; 3 радне верзије, Верзија 1.0 укључујући тестирање и верзију 2.0 спроведене и предате државама странама и Црној Гори заједно са техничком и корисничком документацијом;	Deltares, NL; Royal Haskoning DHV, NL; Eptisa, ES; HEIS, BA		

Попис пројеката у вези са Оквирним споразумом који су спроведени или у току за вријеме извјештајног периода							
Бр.	Назив пројекта		Статус	Напомена о статусу/ период имплементације	Водећи партнер(и) / консултант	Буџет (к€а)	Извор финансирања
		FFWS		надограђен је Сава HIS; Радионице и тренинзи корисника спроведени; Израђен је Меморандум о разумијевању о сарадњи на редовном функционисању и одржавању Сава FFWS. Потписивање МоР се очекује на 8. састанку Страна.			
5.	Одржива холистичка обнова историјског окружења кроз технолошко унапређење и отпорност у заједници - SHELTER		У току	Започео у јуну 2019. Период имплементације 4 године. Почетни састанак одржан 13.-14. јуна 2019. године.	Tecnalia (ES)/ ISRBC је пројектни партнер	5,999 (ISRBC 209)	EU фондови (H2020)
6.	Обнова пловног пута ријеке Саве на сектору Јаруге - Нови Град		У току	Уговор о припреми пројектне документације и ЕИА потписан 20. децембра 2018. године. Почетни састанак одржан 4. фебруара 2019.	ИГХ д.о.о., Загреб Хидроконзалт д.о.о, Загреб Електропројект д.д., Загреб	648,8	EC (CEF HR)
7.	Имплементација RIS-а на ријеци Сави		У току	У Србији, имплементирано	Пловпут, РС	~ 1,100.0	ЕЦ
				У Хрватској имплементација довршена у 2016.	РГО комуникације, HR	1,360.0	EC (IPA HR)
						240.0	HR
				У БиХ, прикупљање средстава у току			

Попис пројектних приједлога у вези са Оквирним споразумом припремљених за вријеме извјештајног периода						
Бр.	Назив пројекта	Трајање (год.)	Буџет (к€а)	Могући извори финансирања	Водећи партнер/ улога ISRBC	Статус
1.	Развој техничке основе за међународно планирање управљања ријечним сливом у сливу ријеке Саве: Иновативно попуњавање празнина у прекограничном управљању водама	2.5	2,335	ЕЕА и Норвешки грант фонд	Институт за животну средину (SK)/ ISRBC је стручни партнер	Приједлог концепта пројекта припремљен и послан на 1. позив за приједлоге ЕЕА и Норвешког грант фонда (рок 1. јули 2018.). Приједлог је прошао први степен евалуације. Пуни пројектни приједлог је потребно доставити до 4. јула 2019.
2.	Ефикасне, иновативне и регионално усклађене националне процедуре упозорења о поплавама у сливу ријеке Саве - SAVA WAPROC	3	~ 2,220	ЕЕА и Норвешки грант фонд EU фондови WBIF	Министарство животне средине и просторног планирања (SI)/ ISRBC је стручни партнер	Приједлог концепта пројекта припремљен и послан на 1. позив за приједлоге ЕЕА и Норвешког грант фонда. Није изабран за 2. фазу.
3.	Међусекторски приступ с хидроенергетским и навигационим секторима за оперативне мјере спречавања поплава у сливу ријеке Саве - INAS	2,5	1,400	EU фондови (нпр. DTP)	Институт за воде Републике Словеније/ ISRBC је пројектни партнер	Пројектни приједлог достављен на 3. позив DTP у марту 2019.
4.	Сигурносно управљање загађењем вода у сливу ријеке Саве - WACOM	2.5	~1,700	EU фондови (нпр. DTP), GEF	Универзитет у Љубљани/ ISRBC је пројектни партнер	Пројектни приједлог достављен на 3. позив DTP у марту 2019.
5.	Иновација Дунав Ecotour	2.5	~ 1,200	ЕЕА и Норвешки грант фонд	Директорат националног парка Ferto-Hansag (HU)/ ISRBC је стручни партнер	Приједлог концепта пројекта припремљен и послан на 1. позив за приједлоге ЕЕА и Норвешког грант фонда. Није изабран за 2. фазу.
6.	Дунавски EcoTOURizam	2.5	~ 2,000	EU фондови (нпр. DTP)	Европско друштво за дивљину (AT)/ ISRBC је пројектни партнер	Пројектни приједлог достављен на 3. позив DTP у марту 2019.
7.	Балкански бицикл: Савска бициклистичка стаза у срцу Балкана		~ 2,000	EU фондови (нпр. DTP)	Регионална развојна агенција Посавје	Пројектни приједлог достављен на 3. позив DTP у марту 2019.

Попис пројектних приједлога у вези са Оквирним споразумом припремљених за вријеме извјештајног периода						
Бр.	Назив пројекта	Трајање (год.)	Буџет (к€а)	Могући извори финансира ња	Водећи партнер/ улога ISRBC	Статус
					(SI)/ ISRBC је придružени пројектни партнер	

ДОДАТАК V. Одабрани догађаји које је организовала или коорганизовала Савска комисија за вријеме извјештајног периода

Датум	Састанак	Мјесто	Организатор
16. април 2018.	Састанак са Швајцарском агенцијом за развој и сарадњу (SDC)	Загреб	ISRBC
10. мај 2018.	Састанак са US EPA и REC	Загреб	ISRBC
15.-17. мај 2018.	Сава НЕС RAS радионица	Загреб	ISRBC, Влада САД-а
18. мај 2018.	Свечаност поводом закључења подршке Владе САД-а	Загреб	ISRBC, Амбасада САД-а
21. мај 2018.	1. састанак представника држава у вези пост-пројектне организације Сава FFWS	Загреб	ISRBC
24.-25. мај 2018.	Радионица о адаптацији на климатске промјене	Загреб	ISRBC, ICPDR
1.-2. јун 2018.	7. парламент младих	Бохинь	ISRBC
7. јун 2018.	7. састанак Страна	Блед	ISRBC, Влада Словеније
12. јун 2018.	2. састанак представника држава у вези пост-пројектне организације Сава FFWS	Загреб	ISRBC
3.-4. јул 2018.	49. сједница Савске комисије	Карловац	ISRBC
9. септембар 2018.	Припремни састанак о Протоколу о ванредним ситуацијама	Загреб	ISRBC
10. септембар 2018.	Округли сто о потреби склапања Протокола о прекограничним утицајима	Загреб	ISRBC
13.-14. септембар 2018.	9. састанак за спровођење Заједничке изјаве о водећим начелима за развој унутрашње пловидбе и заштите животне средине у сливу ријеке Дунав	Беч	ISRBC, ICPDR, DC
4. октобар 2018.	1. састанак радне групе (TG) за пост-пројектну организацију Сава FFWS	Загреб	ISRBC
25. октобар 2018.	Завршни догађај Сава FFWS пројекта	Загреб	ISRBC, WB, Deltares
29.-30. октобар 2018.	13. састанак са капетанима капетанија са ријеке Саве	Бајина Башта	ISRBC

Датум	Састанак	Мјесто	Организатор
7.-9. новембар 2018.	Студијска посјета чланова Консултационог механизма за систем аквифера сјеверозападне Сахаре	Загреб	ISRBC, GWP-Med
13. новембар 2018.	2. састанак радне групе (TG) за пост-пројектну организацију Сава FFWS	Загреб	ISRBC
14.-15. новембар 2018.	Радионица Форума заинтересованих страна о Нацрту Сава FRMP	Београд	ISRBC, WB, Eptisa
23. новембар 2018.	Састанак о обиљежавању и извјештавању о условима пловидбе на ријеци Сави на заједничком сектору БиХ и Хрватске	Сл. Брод	ISRBC
4.-5. децембар 2018.	50. сједница Савске комисије	Загреб	ISRBC
25. јануар 2019.	3. састанак радне групе (TG) за пост-пројектну организацију Сава FFWS	Загреб	ISRBC
12. фебруар 2019.	4. састанак радне групе (TG) за пост-пројектну организацију Сава FFWS	Загреб	ISRBC
20.-21. фебруар 2019.	Регионална радионица о изазовима и потребама сектора вода и пољопривреде	Загреб	ISRBC, ICPDR, Хрватске воде
25.-26. фебруар 2019.	Састанак секретаријата ICPDR и Савске комисије	Карловац	ISRBC
28. фебруар 2019.	7. састанак Одбора за пловидбу	Загреб	ISRBC
5.-6. март 2019.	51. сједница Савске комисије	Загреб	ISRBC
27.-28. март 2019.	Студијска посјета представника сектора водопривреде из Пољске	Загреб	ISRBC
9.-10. април 2019.	Међународно студијско путовање кључних заинтересованих страна пројекта Kura II	Загреб	ISRBC
15. мај 2019.	Студијска посјета делегације из Централне Азије	Загреб	ISRBC
22. мај 2019.	Форум заинтересованих страна пројекта „Јаруге –Нови Град“	Загреб	ISRBC
28. мај 2019.	5. састанак радне групе (TG) за пост-пројектну организацију Сава FFWS	Загреб	ISRBC
31. мај - 1. јун 2019.	8. Парламент младих	Кумровец	ISRBC
11.-12. јун 2019.	Радионица Drina nexus follow-up пројекта	Загреб	ISRBC

ДОДАТАК VI. Попис скраћеница

AEWC	Систем раног упозоравања на опасност од инцидената <i>Анцидент Емергенцу Варнинг Систем</i>
AMI	Подручја од заједничког интереса (за заштиту од поплава) <i>Ареа оф мутуал интерес (фор флоод протецтион)</i>
APC	Спрјечавање и контрола инцидената <i>Анцидент Превентион анд Цонтрол</i>
ARSO	Агенција за заштиту околиша Републике Словеније <i>Агенција Републике Словеније за околје</i>
BA или БиХ	Босна и Херцеговина
CESNI	Европски одбор за израду нацрта стандарда у унутрашњој пловидби <i>Еуропеан Цоммиттее фор дравинг уп стандардс ин тхе фиелд оф инланд навигатион</i>
CEVNI	Европски правилник за пловидбу <i>Еуропеан Цоде фор Навигатион</i>
DC	Дунавска комисија <i>Данубе Цоммисион</i>
DHMZ	Државни хидрометеоролошки завод (Република Хрватска)
DTP	Дунавски транснационални програм <i>Данубе Транснатионал Программе</i>
EC	Европска комисија <i>Еуропеан Цоммисион</i>
EEA	Европски господарски простор <i>Еуропеан Ецономиц Ареа</i>
EG	Стручна скупина <i>Експерт гроуп</i>
Espoo Convention	Конвенција о процјени утицаја на околиш преко државних граница <i>Цонвенцион он Енвиронментал Импакт Ассесмент ин а Трансбоундари Цонтехт</i>
EU	Европска унија <i>Еуропеан Унион</i>
FASRB	Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (Оквирни споразум) <i>Фрамеворк Агреемент он тхе Сава Ривер Басин</i>
FEWS	Систем за рано упозорење на поплаве <i>Флоод Еарлу Варнинг Систем</i>
FFWS	Систем за прогнозу поплава и упозоравање на поплаве <i>Флоод Форецастинг анд Варнинг Систем</i>
FHMZ	Федерални хидрометеоролошки завод (Босна и Херцеговина)
FP	Спрјечавање поплава
FRM	Управљање ризицима од поплава <i>Флоод Риск Манагемент</i>
FY	Финансијска година <i>Финанциал Yeар</i>
GEF	Програм (Фонд) за заштиту околиша <i>Глобал Енвиронмент Фацилити</i>
GIS	Географски информациони систем <i>Геограпхиц Информатион Систем</i>

GWP CEE	Регионално партнерство Глобалног партнерства за воде за Средњу и Источну Еуропу <i>Регионал Партнершип оф ГВП фор Централ анд Еастерн Еуропе</i>
GWP-Med	Средоземно регионално партнерство Глобалног партнерства за воде <i>Медитерранеан Регионал Партнершип оф ГВП</i>
HIS	Хидролошки информациони систем <i>Хидрологицал Информатион Систем</i>
HR	Република Хрватска
ICPDR	Међународна комисија за заштиту ријеке Дунав <i>Интернатионал Цоммисион фор тхе Протецтион оф тхе Данубе Ривер</i>
INBO	Међународна мрежа ријечних комисија <i>Интернатионал Нетворк оф Басин Организатионс</i>
IPA	Инструмент предприступне помоћи <i>Инструмент фор Пре-Аццессион Ассистанце</i>
ISRBC	Међународна комисија за слив ријеке Саве (Савска комисија) <i>Интернатионал Сава Ривер Басин Цоммисион</i>
JPA SRB	Заједнички акциони план за слив ријеке Саве <i>Јоинт План оф Ацтионс фор тхе Сава Ривер Басин</i>
LiDAR	Свјетлосна детекција и класификација (оптички или ласерски радар) <i>Лигхт Детецтион анд Рангинг</i>
LNG	Укапљени земни-природни плин <i>Лидуефиед натурал гас</i>
ME	Црна Гора <i>Монтенегро</i>
NAV	Пловидба <i>Навигатион</i>
NGO	Невладино удружење <i>Нон-Говернментал Организатион</i>
NHMS	Национална хидрометеоролошка служба <i>Натионал Хидро-Метеорологицал Сервице</i>
PIAC	Главни међународни центар за узбуђивање <i>Принципал Интернатионал Алерт Центре</i>
RBM	Управљање ријечним сливом <i>Ривер Басин Манагемент</i>
RBMP	План управљања ријечним сливом <i>Ривер Басин Манагемент План</i>
RCC	Регионално вијеће за сарадњу <i>Регионал Цооператион Цоунцил</i>
REC	Регионални центар заштите околиша <i>Регионал Енвиронментал Центер</i>
RHMZ	Републички хидрометеоролошки завод (Република Србија)
RIS	Ријечни информациони сервис <i>Ривер Информатион Сервицес</i>
RS	Република Србија
SI	Република Словенија
SRBA	Анализа слива ријеке Саве <i>Сава Ривер Басин Аналусис</i>
SWMI	Значајна питања управљања водама <i>Сигнифицант Ватер Манагемент Иссуес</i>

UNECE	Економска комисија Уједињених народа за Еуропу <i>United Nations Economic Commission for Europe</i>
UNESCO	Организација Уједињених народа за образовање, науку и културу <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>
USACE	Инжењеријски корпус Војске Сједињених Америчких Држава <i>United States Army Corps of Engineers</i>
U.S. Gov	Влада Сједињених Америчких Држава (Влада САД) <i>Government of the United States of America</i>
WB	Свјетска банка <i>World Bank</i>
WBIF	Оквир за инвестиције на Западном Балкану <i>Western Balkans Investment Framework</i>
WFD	Оквирна директива о водама <i>Water Framework Directive</i>
WMO	Свјетска метеоролошка организација <i>World Meteorological Organization</i>
WWF	Свјетска организација за заштиту природе <i>World Wide Fund for Nature</i>
ZHMS	Завод за хидрометеорологију и сеизмологију (Црна Гора)